UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Københavns Universitet

Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2015

Branchestandard

Kjøller, Christian Philip; Kristoffersen, Palle; Tang, Kim; Nielsen, John Nørgaard; Højholt, Martin ; Himmer, Steen ; Nielsen, Jan Langmach; Bavngaard, Jesper

Publication date:
2015

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Kjøller, C. P., Kristoffersen, P., Tang, K., Nielsen, J. N., Højholt, M., Himmer, S., Nielsen, J. L., & Bavngaard, J. (2015). *Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2015: Branchestandard*. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet.

Download date: 11. Oct. 2026

KØBENHAVNS UNIVERSITET
INSTITUT FOR GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING

Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2015

Branchestandard

Christian P. Kjøller, Palle Kristoffersen, Kim Tang, John Nørgaard Nielsen, Martin Højholt, Steen Himmer, Jan Langmach Nielsen, Jesper Bavngaard

December 2015

Rapportens titel
Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2015

Forfattere
Arbejdsgruppen for kvalitetsbeskrivelser: Christian Philip Kjøller[1], Palle Kristoffersen[1, 2], John Nørgaard Nielsen[2], Kim Tang[3], Martin Højholt[4, 5], Steen Himmer[6, 7], Jan Langmach Nielsen[6], Jesper Bavngaard[8].

[1]Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning/Skov & Landskab, [2] Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme, [3]Danske Anlægsgartnere, [4]Aalborg Kommune, [5]Aarhus Kommune, [6]Odense Kommune, [7]Gentofte kommune, [8]HedeDanmark

Udgiver
Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning
Københavns Universitet
Rolighedsvej 23
1958 Frederiksberg C
ign@ign.ku.dk
www.ign.ku.dk

Grafisk arbejde
Jette Alsing Larsen

Bedes citeret
Kjøller, C.P., Kristoffersen P., Nørgaard, J., Tang, K., Højholt, M., Himmer, S., Nielsen, J.N., Bavngaard, J. (2015). Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2015. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Frederiksberg. 66 s. ill.

ISBN
978-87-7903-735-9 (internet)
978-87-7903-736-6 (papir)

Fotos og illustrationer
Christian Philip Kjøller, Torben Dam, Jens Ole Juul og Anne Mette Dahl Jensen

Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse
I salgs- eller reklameøjemed er eftertryk og citering af rapporten samt anvendelse af Institut for Geovidenskab og Naturforvaltnings, Danske Anlægsgartneres samt Park- og Naturforvalternes navne kun tilladt efter skriftlig tilladelse fra hver af parterne.

Publisering
Rapporten er publiceret på www.ign.ku.dk, www.dag.dk og www.parkognatur.dk

Projektejer
Materialet er udarbejdet efter opdrag fra Danske Anlægsgartnere, Park- og Naturforvalterne samt Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning. Rettighederne til materialet tilhører de tre organisationer i forening.

Forord

»Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2015« er en opdatering af de gamle kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder fra 1998. Kvalitetsbeskrivelserne har vist sig at være et vigtigt redskab ved udlicitering, men også i intern driftsstyring af grønne områder. Der har dog længe været ønske om en revision af de gamle beskrivelser, hvor erfaringerne fra brugen af kvalitetsbeskrivelserne, både i den almindelige drift og ved de mange udbud kan blive opsamlet.

Disse overvejelser blev drøftet i Den Grønne Tænketank og det førte til, at en styregruppe konstituerede sig i 2011 med daværende formand for Park- og Naturforvalterne, Lene Holm, som initiativtager. Herefter blev der nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra begge sider i udbuddet i den grønne sektor til at stå for udarbejdelsen af Kvalitetsbeskrivelserne. Styregruppen har bestået af repræsentanter for Danske Anlægsgartnere (repræsenteret af Stephan Falsner, fra 2012 Kim Tang), Park- og Naturforvalterne (repræsenteret af Lene Holm, fra 2013 Mette Esbjerg Jørgensen) samt Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (repræsenteret af Kjell Nilsson, fra 2014 Anders Busse Nielsen).

Arbejdsgruppen har udarbejdet kvalitetsbeskrivelserne gennem workshops, inddragelse af netværk mv. Beskrivelserne er kvalitetssikret gennem høringsrunder, hvor interessenter er kommet med bemærkninger til indhold og opbygning. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning har foreståret koordineringen af projektet.

Der skal lyde en stor tak til arbejdsgruppen for arbejdet med beskrivelserne og til Christian Lindholst, Palle Kristoffersen og Christian Kjøller for deres indsats som projektkoordinatorer. Endelig vil vi sige tak til alle de, som har bidraget med kommentarer og forslag til beskrivelserne.

De nye kvalitetsbeskrivelser er tænkt som en standard der skal bruges som ramme for de lokale beskrivelser. Målet er, at beskrivelserne bliver mere præcist formuleret i et fælles sprog, men med tilpasning til de lokale forhold. Vi stiller derfor beskrivelsessystemet til rådighed for branchens aktører med håb om, at de vil blive flittigt brugt og videreudviklet af udbydere så vel som entreprenører og rådgivere.

Danske Anlægsgartnere

Park- og Naturforvalterne

Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning

Indhold

Forord **3**

Indhold **5**

Introduktion **6**

Beskrivelsernes opbygning **7**

Vejledning **8**

Begrebsforklaring **10**

Elementliste **11**

Elementer **12**

Græs 12
Blomster 20
Slyng- og klatreplanter 28
Buske 30
Hække og pur 33
Træer 37
Bevoksninger 41
Naturarealer 45
Vand 46
Gravsteder 49
Belægninger 54
Bygværker 59
Udstyr 64

Litteratur **65**

Introduktion

Branchestandarden for drift og udbud af grønne områder er målrettet den bestemte anvendelse at kunne danne forlæg for lokale SAB'er (særlige arbejdsbeskrivelser) eller kvalitetsbeskrivelser til brug for udbud og driftsstyring. De lokale SAB'er eller kvalitetsbeskrivelser, der udarbejdes på baggrund af branchestandarden er kun en del af udbudsmaterialet eller driftsstyringen. På den faglige side er det vigtigt at SAB'er og lokale kvalitetsbeskrivelser suppleres med og forholder sig til områdebeskrivelser, der omhandler målsætninger og udviklingsperspektiver for de grønne områder.

I forhold til anvendelse i forbindelse med udbud skal SAB'er suppleres med f.eks. fællesbetingelser, lokale standarder, kort, mængder og tilbudslister, der ikke har været en del at opdraget for arbejdsgruppen bag branchestandarden.

Formålet med denne branchestandard er at give et forlæg, som giver en kort, præcis og utvetydig beskrivelse af alment accepterede elementer med anvendelse af generelle betegnelser. Hermed bliver det nemmere at beskrive driftsopgaven, at overskue og beregne ressourcebehov og tilbudspriser på tværs af forvaltninger. Branchestandarden har forlæg i tidligere beskrivelsessystemer for grønne områder, både generelle og forvaltningsspecifikke. Materialet er herefter bearbejdet i en gruppe af fagpersoner med bred forankring i branchen og erfaring med drift og udbud. Branchestandarden præsenterer de alment anerkendte elementer og sætter rammer for kvalitetsniveauer således at beskrivelsen kan afspejle det faktiske kvalitetsniveau.

Branchestandarden er rettet til fagfolk, med en forventning om kendskab til fagtermer og metoder ved drift af grønne områder. Branchestandarden indeholder en begrebsdefinition som definerer begreber i tilknytning til branchestandarden. Branchestandarden omfatter de grønne og grå elementer i parker og grønne områder. Fokus for arbejdsgruppens arbejde har været de egentlige pleje- og vedligeholdelsesopgaver. Renhold, vintertjeneste og andre generelle opgaver er derfor ikke beskrevet. Kontrol er heller ikke medtaget i branchestandarden, men defineres lokalt ud fra den aktuelle praksis og tilgang.

Målemetoder

Målemetoder bliver ikke behandlet i større udstrækning i branchestandarden. Generelt kan alle krav, som er angivet i cm måles med tommestok evt. i kombination med en 3 meter retskede. Måling af græshøjder med tommestok kan ske ved tilfældige nedstik, som et gennemsnit af flere målinger for at tage højde for ujævnheder i overfladen mv. Ved hvert nedstik aflæses den generelle højde på de nærmeste blade, hvor der ses bort fra enkelte lange eller korte græsstrå. Til større græsflader anvendes mellem 10 og 40 nedstik, afhængig af fladens størrelse.

I forbindelse med ukrudt bruges dækningsgraden i % pr. m^2, dvs. andelen af fladearealet, der dækkes af uønsket plantemateriale pr. kvadratmeter. Dækningsgraden bruges for belægninger, såvel som i bede og kan suppleres med en angivelse af hvor høje og brede enkelte ukrudtsplanter eller samlinger af ukrudtsplanter må blive. Til hjælp ved fastlæggelse af dækningsgraden kan en feltramme på 100 x 100 cm med 100 felter bruges. Er der for ukrudt angivet en dækningsgrad på 5 % betyder det, at der indenfor elementet ikke må kunne lægges en feltramme, hvor ukrudtets bladmasse dækker mere end 5 % af den projekterede flade. Som for græshøjder kan der foretages et antal stikprøver.

Branchestandard og lokal tilpasning

Branchestandarden indeholder de elementer, der er almindelig forekommende i grønne områder, offentlige så vel som private. Branchestandardens elementbeskrivelser er en ramme, hvor arbejdsgruppen giver deres fælles bud på kvaliteten af de enkelte elementer men som ved lokale tilpasninger af kvalitetsdefinerende parametre, f.eks. ukrudtsdækning, krav til rethed på hække osv. kan rumme de lokale variationer, der er for elementet. Branchestandarden bruges som forlæg til den lokale beskrivelse hvor rammen gøres til en præcis beskrivelse af den lokale driftsopgave. En mulighed for lokal tilpasning er brugen af underelementer hvor særlige variationer af elementet kan håndteres. Et eksempel er løgplæne, hvor græsflade kombineres med de relevante krav fra elementet Løg.

Beskrivelsernes opbygning

Beskrivelserne i kvalitetsbeskrivelserne er udtryk for den i branchen alment anerkendte norm for kvaliteten af de forskellige elementer. Branchestandarden indeholder et spænd, som dækker over de lokale variationer, der findes for de forskellige elementer. I eksemplet med brugsplænen nedenfor kan den maksimale højde af græsset varieres mellem otte og ti centimeter.

I beskrivelsen af de enkelte elementer er der lagt vægt på at kvaliteten er defineret entydigt, således at den enkelte arbejdsopgave er defineret enten ved et tilstandskrav, et udførelseskrav eller en bestillingsopgave. Herved sikres et entydigt grundlag for prisfastsættelse og tilrettelæggelse af driften.

GRÆS

Brugsplæne

Brugsplæner findes i haver, parker og boligområder, og kan anvendes til ophold, leg og boldspil. Brugsplæner har typisk stor slidstyrke og brugsværdi.

Beskrivelse

Brugsplæner er ensartede i deres udtryk og er klart afgrænset til andre elementer. I brugsplæner er der kun lidt og spredt ukrudt. Græsset danner en sammenhængende flade, der er overvejende grøn. Brugsplæner fremstår nogenlunde jævne.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Græshøjden er fra 4 cm til maks. [typisk mellem 8 og10] cm • Omkring stammer, inventar og faste elementer er græshøjden maks. 15 cm	• Vælg maks. højde • Kan også vælges under træer
• Græsafklip på brugsplænen må ikke forekomme som mere end 1 klump over 5 x 5 cm pr. m² • Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end 1 klump over 5 x 5 cm pr. m² • Nedfaldsløv, blomster, grene eller frugtsamlinger må ikke henligge, så det skader græssets vækst og udseende	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Forekomst af muldvarpe- eller mosegriseangreb • Behov for opretning/eftersåning • Behov for ukrudtsbekæmpelse, når der er mere end [typisk mellem 20 og 40] % ukrudt	• Angiv evt. krav til jævnhed mv. • Vælg maks. %
Udførelseskrav	
• Forårsklargøring før opstart af klipning med fjernelse af nedfaldne grene, muldvarpeskud og andet • Kanter mod bede og/eller belægninger skæres [typisk 1 eller 2] gang(e) årligt, så de fremstår rette og ensartede. Rethed ved skæring: afvigelse maks. 1 cm på 3 m • Affald, samlinger af nedfaldsløv, grene og lignende fjernes før klipning og fast 1 gang efter løvfald i november/december og 1 gang i marts/april	• Vælg antal gange og evt. tidspunkt. Henvis evt. til plan eller angiv bede og belægninger
Bestillingsarbejde	
Gødskning efter gødningsplan • Vertikalskæring med opsamling • Topdressing inkl. overslæbning med net • Opretning/eftersåning • Ukrudtsbekæmpelse • Muldvarpebekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres • Kan ændres til udførelseskrav

Elementgruppens navn

Elementnavn og indledende tekst
Beskriver kort elementet og dets rolle i dansk havekunst og parkforvaltning samt hvor elementet typisk anvendes.

Referencebillede
Billede som viser et typisk eksempel på elementet indenfor branchestandarden.

Beskrivelse
En kort definerende beskrivelse af elementet med en angivelse af typiske mål som plejen skal stræbe mod.

Standard
Den del af den samlede indsats driftsherren kan forudsige skal til for at sikre elementes bevarelse og udvikling. Består af tilstandskrav og udførelseskrav.

Tilstandskrav
Beskrivelse af den tilstand som elementet permanent skal opretholde, f.eks. formuleret som max højde på græs eller ukrudt. Kan suppleres med periode tilstanden skal være opretholdt. Driftsentreprenøren har ansvaret og »oversætter« tilstandskrav til nødvendige indsatser for at opretholde tilstanden.

Meldepligt
For hvert element kan anføres en Meldepligt, herunder særlige forhold som driftsentreprenøren har ansvar for at informere driftsherren om, men ellers ikke skal gøre noget ved. Driftsherren beslutter herefter om manglen/behovet/tilstanden skal afhjælpes gennem bestillingsarbejder.

Udførelseskrav
Beskrivelse af indsatser, formuleret af driftsherren, som skal udføres på given måde og til givent tidspunkt eller periode. Driftsentreprenøren har ansvar for udførelse, kontrol og dokumentation for udførelse. Driftsherren har ansvar for elementets fremtoning og udvikling efter indsatsen.

Bestillingsarbejde
Opgaver som udføres på driftsherrens initiativ, ved behov og efter regning. For hver element er defineret en liste over mulige indsatser. I tilbudslisten vælges de arbejder, der skønnes at blive aktuelle og disse mængdesættes for prissætning og indgår i sammenlignelig tilbudspris.

Vejledning

Lokal brug

For at komme fra branchestandarden til en SAB eller lokal kvalitetsbeskrivelse skal den lokale kvalitet og driftsopgave specificeres, hvilket kan anføres i kolonnen til venstre – således er der overblik over hvordan den lokale beskrivelse relaterer til standarden og andre har overblik over eventuelle afvigelser. Nedenfor er et eksempel på en lokal beskrivelse af en brugsplæne.

Branchestandarden er udtryk for den faglige konsensus i branchen og de lokale beskrivelser bør derfor så vidt muligt holdes indenfor standardbeskrivelsernes spænd. Variation og særlige elementer kan klares gennem underelementer, eventuelt med indhold fra to standardelementer, som for eksempel løgplæne. I elementlisten på side 11 er anført en række almindeligt forekommende underelementer, som kan suppleres med lokalt definerede underelementer.

Underelementer

Underelementer er særlige varianter af branchestandardens elementer, hvor den lokale tilpasning ikke kan holdes indenfor standardens spændvide, eller hvor to elementer kombineres. Løgplæne kan nævnes som en variant af brugsplæne, hvor standardbeskrivelsen for brugsplæne suppleres med de relevante krav fra elementet løg. Formklippede bu-

Referencebillede
Referencebilledet kan suppleres med lokale billeder, der giver lokal forankring.

Lokal målbeskrivelse
Standardens beskrivelser af formål med og mål for elementet og det pleje kan suppleres af korte, lokale beskrivelser?

Lokal tilpasning – tilstandskrav, udførelseskrav og meldepligt
Tallene i parentes udtrykker variationen i branchestandarden. I den lokale tilpasning angives det specifikke krav til elementets eller driftsopgavens kvalitet.

Bestillingsarbejde
under bestillingsarbejde angives hvilke arbejder der ønskes tilbud på, angivet pr. enhed eller for hele elementet. Det skal være målbare og entydige opgaver.

GRÆS

Brugsplæne

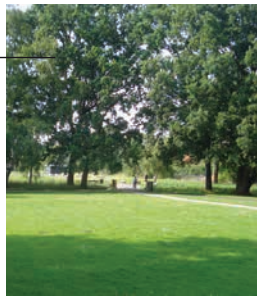

Brugsplæner findes i haver, parker og boligområder, og kan anvendes til ophold, leg og boldspil. Brugsplæner har typisk stor slidstyrke og brugsværdi.

Beskrivelse

Brugsplæner er ensartede i deres udtryk og er klart afgrænset til andre elementer. I brugsplæner er der kun lidt og spredt ukrudt. Græsset danner en sammenhængende flade, der er overvejende grøn. Brugsplæner fremstår nogenlunde jævne.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Græshøjden er fra 4 cm til maks. [typisk mellem 8 og10] cm • Omkring træstammer, inventar og faste elementer er græshøjden maks. 15 cm	• Maks. højde 8 cm • Også under træer
• Græsafklip på brugsplænen må ikke forekomme som mere end 1 klump over 5 x 5 cm pr. m² • Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end 1 klump over 5 x 5 cm pr. m² • Nedfaldsløv, blomster, grene eller frugtsamlinger må ikke henligge, så det skader græssets vækst og udseende	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af muldvarpe- eller mosegriseangreb • Behov for opretning/eftersåning • Behov for ukrudtsbekæmpelse, når der er mere end [typisk mellem 20 og 40] % ukrudt	• Ved 40 % dækning
Udførelseskrav • Forårsklargøring før opstart af klipning med fjernelse af nedfaldne grene, muldvarpeskud og andet • Kanter mod bede og/eller belægninger skæres [typisk 1 eller 2] gang(e) årligt, så de fremstår rette og ensartede. Rethed ved skæring: afvigelse maks. 1 cm på 3 m • Affald, samlinger af nedfaldsløv, grene og lignende fjernes før klipning og fast 1 gang efter løvfald i november/december og 1 gang i marts/april	• Kanter skæres 1 gang årligt jf. vedlagt plan
Bestillingsarbejde Gødskning efter gødningsplan • Vertikalskæring med opsamling • Topdressing inkl. overslæbning med net • Opretning/eftersåning • Ukrudtsbekæmpelse • Muldvarpebekæmpelse	• Vertikalskæring pr. 100 m²

ske kan nævnes som eksempel på en speciel variant af elementet prydbusk, hvor standardbeskrivelsen må suppleres med specificering af klipning eller beskæring.

Underelementerne har den fordel, at antallet af elementer kan begrænses til et overskueligt antal, samtidig med at elementer med en særlig driftsindsats kan beskrives særskilt som underelementer og dermed vurderes i forhold til prisfastsættelse og arbejdsindsats.

En anden måde, hvorpå to elementer kan kombineres, er overlappende elementer, fx en stammehæk, der står i en hæk eller et pur. Der vil oftest være tale om punktelementer, der er kombineret med linje- eller fladeelementer.

Kvalitetsbeskrivelsen i udbud og driftsstyring

I udbud og driftsstyring kan kvalitetsbeskrivelsen eller SAB'en ikke stå alene, men skal suppleres med oplysninger om mængder, gerne fra GIS-registreringer. Andre relevante oplysninger der er med til at definerer størrelsen af arbejdsopgaven kan også indgå, f.eks. brugsmønstre og –frekvenser og lignende. Sammen med mængeangivelserne kan SAB'en danne grundlag for tilbudslister, eller for planlægning og opfølgning i drifts- og ressourcestyringen. Det kan ligeledes være nødvendigt at supplere den særlige arbejdsbeskrivelse med eksempelvis gødningsplaner, planer for udtynding mv.

I branchestandarden er der ikke defineret standarder for registrering af de enkelte elementer i GIS-systemer, men branchestandardens inddelinger og definitioner er brugt i datamodellen for Park og Grønne Områder i det Fælleskommunale Geodatasamarbejde (FKG) understøtter dermed de muligheder for sammenligning der ligger i systemet. Beskrivelserne i branchestandarden har som forudsætning af elementerne i det grønne område er etablerede og i god drift; ekstraordinære opretningsarbejder og etableringspleje skal der tages særskilt højde for.

Naturarealer, udstyr og andre bygværker

Nogle elementer og elementgrupper i branchestandarden er ikke behandlet som sædvanligt med definition af en række elementer med tilhørende beskrivelse; naturarealer, andre bygværker og udstyr. I stedet er der defineret en generel beskrivelse, som der kan tages udgangspunkt i ved kvalitetsbeskrivelse af de enkelte elementer. Fælles for de tre grupper er, at det ikke har været muligt at opstille tilfredsstillende, generelle elementbeskrivelser

Driften af naturarealer er rettet mod opretholdelsen af en naturtilstand, ofte målt på tilstedeværelsen af bestemte arter. Driftstiltagene besluttes og justeres løbende ud fra udviklingen og den konkrete naturtype og en særlig arbejdsbeskrivelse vil oftest begrænse sig til en række bestillingsarbejder, specifikke for det enkelte naturområde. I branchestandarden er derfor kun vist en generelt eksempel på hvordan en beskrivelse kan udformes. Naturstyrelsens naturplejeportal er et godt udgangspunkt for en beskrivelse af de enkelte naturtyper og deres pleje.

Elementgruppen udstyr består af mange forskelligartede udstyrstyper fra pæle til legeborge, hvor den aktuelle driftsindsats afhænger af det konkrete udstyrs karakter og tilstand. Der er derfor kun udarbejdet en generel beskrivelse, som kan bruges som forlæg for den lokale beskrivelse af de forskellige udstyrselementer. Det samme gælder en del bygværker, som er samlet i elementet »Andre Bygværker«.

Elementgruppen gravsteder knytter sig til kirkegårdsområdet, hvor der i mindre grad er erfaring med kvalitetsbeskrivelser. Mange nyere gravstedstyper skal desuden opfattes som underelementer i branchestandardens systematik, typisk til græsplæner, blomsterbede eller skov og lund. Beskrivelsen i branchestandarden tager udgangspunkt i de tre hovedtyper af anlæg for gravsteder som defineres i »Kvalitetsbeskrivelser for Kirkegårde«; Individuelt gravsted samt kollektive gravsteder og fællesgrave, som ofte vil være integreret i andre elementer. De generelle beskrivelser kan kombineres med andre elementbeskrivelser, f.eks. brugsplæne og kollektivt gravsted. I øvrigt kan der henvises til »Kvalitetsbeskrivelser for kirkegårde« og »Praktisk håndbog i kirkegårdsdrift«.

Begrebsforklaring

Begreber	
Driftsherre	Driftsopgavens pendant til Bygherrerollen. Driftsherren er typisk der, der ejer arealet og den, der bestiller, kontrollere og betaler for driftsydelsen. Betegnes også »bestilleren«
Driftsentreprenør	Den som driftsherren indgår aftale med om udførelse af den beskrevne driftsopgave. Driftsentreprenøren vil ofte være en anlægsgartnervirksomhed. Betegnes også »tjenesteyderen« eller »udfører«
Kvalitetsbeskrivelse	Metode til beskrivelse af et områdes fysiske kvalitet i form af beskrivelser af enkeltelementers ønskede tilstand suppleret med beskrivelse af indsatser.
Særlig Arbejdsbeskrivelse	En »Særlig Arbejdsbeskrivelse«, SAB er den kontraktlige kvalitetsbeskrivelse af driftsopgaven som indgår i et udbudsmateriale. I styringen af en driftsopgave der ikke er udbudt kan en tilsvarende kvalitetsbeskrivelse indgå.
Måling – ukrudt	I mange af elementbeskrivelserne indgår tilstandskrav for ukrudt. Der er anvendt en alment anerkendt metode til beskrivelsen, hvor mængden af ukrudt beskrives ved at angive hvor stor del af overfladen der dækkes af ukrudt samt, hvor høj og bred den enkelte ukrudstplante eller samlinger af planter må blive. Læs mere i afsnittet målemetoder i indledningen samt i »Ukrudtsbekæmpelse på belægninger« og »Ukrudtsbekæmpelse på veje«.
Målemetoder og kontrol	Målemetoder og procedurer for kontrol er ikke berør i brachestandarden, men defineres og beskrives lokalt.
Interval og turnus	Nogle driftsopgaver udføres med års mellemrum på de enkelte elementer, f.eks. udtyndinger i skovbevoksninger. Hvis opgaven skal udføres hvert 5. år kan den enten udføres for hele elementet med fem års interval eller i turnus hvor opgaven udføres på en femtedel af elementet hvert år.
Gødningsplan	Plan for gødningstildeling udarbejdet efter jordbundsanalyse af tilgængelighed og planteelementets behov. Skal indeholde information om gødningstype, antal udbringninger og udbringningsuger. Det skal anføres om gødningen er bygherreleverance. Hvis gødningsplanen skal udarbejdes af entreprenøren angives dette.
Andre planer	Det kan være relevant at supplere elementbeskrivelserne med planer for f.eks. kantskæring, foryngelsesbeskæring, plantning af sommerblomster mv., hvis opgavens omfang og udførelse ikke fremgår af elementbeskrivelsen.
Bygherreleverancer	Materialer til brug for driftsopgavens gennemførelse som driftsherren leverer, f.eks. eksempelvis udplantningsplanter eller gødning. Det anføres i elementbeskrivelserne om materialer til brug i driften skal inkluderes eller er bygherreleverence.
Fritrumsprofil	Defineret rum omkring et færdselsareal som friholdes for grene mv. af hensyn til færdslen.
Målsætning	Beskrivelse af et elements karakter og udvikling som har betydning for hvordan driftsopgaven udføres. Knytter sig særligt til beskæring- og udtyndingsopgaver.
Aggressorer (ukrudt)	Ukrudtsarter som spreder sig hurtigt og ukontrollabelt ved rodskud eller frøspredning og som derved truer opretholdelsen af elementet eller kan sprede sig skadeligt til naturen.
Træbeskæring	Ved beskæring af træer skelnes f.eks. mellem opbygningsbeskæring, opstamning, kronepleje, se mere i faglitteraturen f.eks. »Beskæring af træer« fra Dansk Træplejeforening.

Elementliste

Elementgruppe	Element	Underelementer
Græs	Prydplæne Brugsplæne Græsflade Fælledgræs Sportsplæne Rabatgræs Naturgræs	 Løgplæne, begravelsesplæne, plæne med armering, plæne med lund Løgplæne, begravelsesplæne, plæne med armering, plæne med lund Løgplæne, begravelsesplæne, plæne med armering, plæne med lund Kampbane, træningsbane – høj brugsfrekvens, træningsbane – lav brugsfrekvens, vintertræningsbane.
Blomster	Roser Prydstauder Staudebede Naturstauder Udplantningsplanter Baljeplanter Løg	 Grønt tag Plates Bantes bede, forårsblomster, sommerblomster, vinterblomster, kummer
Slyng- og klatreplanter	Fladedækkende klatreplanter Solitære slyng- og klatreplanter	
Buske	Prydbuske Bunddækkende buske Busket	Frugtbuske, formklippede buske,
Hække og Pur	Prydhæk Hæk Pur Fritvoksende Hæk	Gravstedshække
Træer	Fuldkronede træer Alleer Frugttræer Formede træer	 Stammehæk
Bevoksninger	Levende hegn Krat Lund Skov	
Naturarealer	Naturareal, generel beskrivelse	
Vand	Bassin Sø Grøft	Vandhuller, damme, parksøer, voldgrave og kanaler
Gravsteder	Individuelt gravsted, generel beskrivelse Kollektive gravsteder, generel beskrivelse Fællesgrav, generel beskrivelse	Gravsted med bestilt pleje, ledigt gravsted
Belægninger	Faste belægninger Løse belægninger Naturstier Sportsbelægninger Faldunderlag	Asfalt, naturstensbelægning, beton, klinker, (græs)armering Grus, perlesten, Muldjord, råjord, flis/bark, grus Kunstgræs, kunststof, asfalt, beton, stenmel, grus Kunstof, grus, sandkasse
Bygværker	Trapper og ramper Terrænmure Bro Monumenter Øvrige Bygværker, generel beskrivelse	 Stendiger, kampestensstøttemure, kirkegårdsdiger Statuer, mindesten, skulpturer
Udstyr	Udstyr, generel beskrivelse	

Prydplæne

Prydplæner er de fineste græsplæner, der anvendes til pryd i haver og lignende anlæg, hvor der ønskes et særligt velplejet udtryk. Prydplæner anvendes normalt, hvor der ikke er noget eller kun begrænset slid.

Beskrivelse

Prydplæner er ensartede og præcise i deres udtryk og er skarpt afgrænset til andre elementer. Græsset er helt tæt, grønt og sammenhængende samt består af græsarter, der tåler tæt klipning. I prydplæner er der intet eller meget lidt ukrudt, som ikke generer helhedsindtrykket. Prydplæner fremstår meget jævne.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Græshøjden er fra 2,5 til [typisk 5 eller 6] cm, også omkring træer, inventar og andre elementer	• Vælg maks. højde
• Synligt græsafklip på prydplænen eller tilstødende elementer må ikke forekomme	
• Nedfaldsløv, blomster, grene eller frugtsamlinger må ikke henligge mere end 1 uge	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Behov for vanding	
• Forekomst af sygdom eller skadedyrsangreb	
• Behov for opretning eller eftersåning	• Angiv evt. krav til jævnhed mv.
Udførelseskrav	
• Græsset klippes med cylinderklipper m. opsamling	• Vælg evt. opsamling fra
• Kanter mod bede og/eller belægninger skæres [typisk 2] gange årligt, i [typisk juni og 4. kvartal]. Rethed ved skæring: afvigelse maks. 1 cm på 3 m	• Vælg antal gange, angiv tidspunkter og henvis evt. til plan eller bede, belægninger og evt. andre elementer
• Gødskning [typisk mellem 3 og 6] gange efter gødningsplan	• Vælg antal gange og tidspunkt
• Vertikalskæring [typisk 1 eller 2] gang(e) årligt med opsaming	• Vælg til eller fra. Vælg antal gange og tidspunkt
• Topdressing [typisk 1 eller2] gang(e) årligt inkl. overslæbning med net	• Vælg antal gange og tidspunkt. Specificer evt. mængde samt materiale eller vælg bygherreleverance
• Ukrudt større end ø 4 cm fjernes 1 gang årligt fx ved stikning før vertikalskæring	• Vælg bekæmpelsesmetode
Bestillingsarbejde	
Vanding (20 mm pr. gang) • Propning • Vertidræn • Slidsning • Opretning • eftersåning	• Opgaverne vælges til og specificeres

Brugsplæne

Brugsplæner findes i haver, parker og boligområder, og kan anvendes til ophold, leg og boldspil. Brugsplæner har typisk stor slidstyrke og brugsværdi.

Beskrivelse

Brugsplæner er ensartede i deres udtryk og er klart afgrænset til andre elementer. I brugsplæner er der kun lidt og spredt ukrudt. Græsset danner en sammenhængende flade, der er overvejende grøn. Brugsplæner fremstår nogenlunde jævne.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Græshøjden er fra 4 cm til maks. [typisk mellem 8 og10] cm • Omkring træstammer, inventar og faste elementer er græshøjden maks. 15 cm • Græsafklip på brugsplænen må ikke forekomme som mere end 1 klump over 5 x 5 cm pr. m^2 • Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end 1 klump over 5 x 5 cm pr. m^2 • Nedfaldsløv, blomster, grene eller frugtsamlinger må ikke henligge, så det skader græssets vækst og udseende	• Vælg maks. højde • Kan også vælges under træer
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af muldvarpe- eller mosegriseangreb • Behov for opretning/eftersåning • Behov for ukrudtsbekæmpelse, når der er mere end [typisk mellem 20 og 40] % ukrudt	• Angiv evt. krav til jævnhed mv. • Vælg maks. %
Udførelseskrav • Forårsklargøring før opstart af klipning med fjernelse af nedfaldne grene, muldvarpeskud og andet • Kanter mod bede og/eller belægninger skæres [typisk 1 eller 2] gang(e) årligt, så de fremstår rette og ensartede. Rethed ved skæring: afvigelse maks. 1 cm på 3 m • Affald, samlinger af nedfaldsløv, grene og lignende fjernes før klipning og fast 1 gang efter løvfald i november/december og 1 gang i marts/april	• Vælg antal gange og evt. tidspunkt. Henvis evt. til plan eller angiv bede og belægninger
Bestillingsarbejde Gødskning efter gødningsplan • Vertikalskæring med opsamling • Topdressing inkl. overslæbning med net • Opretning/eftersåning • Ukrudtsbekæmpelse • Muldvarpebekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres • Kan ændres til udførelseskrav

Græsflade

Græsflader er typisk udfyldningsarealer, hvor der kun er lidt slid og der ønskes et ensartet udtryk. Græsflader kan udnyttes til ekstensivt friluftsliv og aktiviteter.

Beskrivelse

Græsflader har et nogenlunde ensartet udtryk og er klart afgrænset til andre elementer. I græsflader er der indslag af anden flora, som ikke må dominere. Græsset og anden flora danner en sammenhængende vegetationsflade. Græsfladers jævnhed er tilpasset lokaliteten, brugen og driften.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Græshøjden er fra 6 til maks. [typisk mellem 10 og 15] cm, også omkring træer, inventar og faste elementer • Græsafklip på græsfladen må ikke forekomme som mere end 3 klumper over 10 x 10 cm per m^2 og ikke henligge i en form og omfang så det skader græssets vækst og udseende • Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end en klump over 5 x 5 cm per m^2 • Nedfaldsløv, blomster, grene eller frugtsamlinger, der skader græsset må ikke findes i felter større end 1 m^2	• Vælg maks. højde
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af muldvarpe- eller mosegriseangreb • Behov for opretning/eftersåning	• Angiv evt. krav til jævnhed mv.
Udførelseskrav • Forårsklargøres før opstart af klipning med fjernelse af nedfaldne grene, muldvarpeskud og andet • Affald og større mængder løv og lign. fjernes før klipning • Løv fjernes én gang årligt efter færdigt løvfald	
Bestillingsarbejde Skadedyrsbekæmpelse • Opretning/eftersåning	• Opgaverne vælges til og specificeres

Fælledgræs

Fælledgræs er en grov græstype, som findes i større parker og naturområder, hvor der ønskes ekstensiv drift. Der er udbredt færdsel og publikumsadgang på fælledgræs, som ikke er egnet til boldspil. Langs tilstødende elementer, som stier og omkring udstyr kan græsset evt. plejes som andet græselement, f.eks. græsflade.

Beskrivelse

Fælledgræs er mellemhøjt græs med indslag af anden flora og udpræget naturpræg. Der er normalt ikke større samlinger af aggressorer eller opvækst af vedplanter. Fælledgræs udgør en sammenhængende vegetationsflade. Fælledgræssets jævnhed er tilpasset driften.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Slåning skal udføres så fælledgræsset efterfølgende har et ensartet udtryk. • Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end en klump over 5 x 5 cm pr. m^2 • Nedfaldsløv må ikke henligge i mængder og perioder så der i større felter sker varig skade på græssets vækst	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af aggressive ukrudtsplanter	
Udførelseskrav • Græsset slås [typisk mellem 3 og 6] gange i ca. 10 cm højde i perioden juni til oktober med knusende udstyr eller med skærende udstyr og afsamling • Omkring træer og buske efterlades uklippet græs 100 cm fra stammen og/eller 100 cm fra brynkanter • Grene større end 5 cm ø fjernes før slåning	• Vælg antal gange og tidspunkt samt evt. maskintype iht. brug, ønsket fremtoning og biologiske forhold • Vælg til eller fra
Bestillingsarbejde Bekæmpelse af aggressorer	• Opgaverne vælges til og specificeres

Sportsplæne

Sportsplæner anvendes primært som spilleplads for organiseret idræt, hvor græssets tæthed og banens jævnhed har stor betydning for spillet. Græsset plejes, så det tåler et stort slid. Sportsplæner findes primært i idrætsanlæg og skoler.

Beskrivelse

Sportsplæner er ensartede og præcise i deres udtryk og skarpt afgrænset til andre elementer. Forekomst af ukrudt skal minimeres ved at sikre græsset en optimal vækst og tæthed. Græsset er kortklippet og danner en tæt, jævn og slidstærk sammenhængende flade. Driften af sportsplæner sker ofte i samspil med brugerne.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Græshøjden er fra 3,5 cm til [typisk mellem 5 og 8] cm	• Angiv maks. højde og evt. metode for klipning
• Omkring inventar og faste elementer er græshøjden maks. [typisk mellem 5 og 20] cm	• Vælg maks. højde
• Græsafklip på sportsplænen må ikke forekomme som mere end [typisk mellem 0 og 2] klumper over 5 x 5 cm pr. m^2	• Vælg antal klumper
• Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end en klump over 5 x 5 cm pr. m^2	
• Der henligger ikke løv, grene eller frugter mm., som kan skade græssets vækst og funktion	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Forekomst af muldvarpe- eller mosegriseangreb	• Kan vælges ændret til tilstandskrav
• Behov for vanding	
• Behov for reparation af målfelter	
• Generelle problemer med græssets vækst	
• Forekomst af skadedyr eller sygdomme	
• Uhensigtsmæssig brug af banerne	

(Fortsættes)

GRÆS

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM

Udførelseskrav

- Forårsklargøring og mindre opretning før sæsonstart 1. april: Fjernelse af affald, samlinger af nedfaldsløv, grene og lignende. Overfladen planeres med slæbenet eller langfingerharve. Muldskud, målfelter og andre ujævne områder jævnes/oprettes manuelt og eftersås. Mindre opretning dækker max 2 cm ujævnhed på 3 meter retskede af et eller flere arealer på under [typisk mellem 0 og 3] m^2, dog højst 3 % af det samlede areal.
- Kanter mod andre elementer skæres 1-2 gange årligt så de fremstår rette og ensartede. Rethed: afvigelse maks. [lokal tilpasning] cm på 3 m
- Gødskning [typisk mellem 3 og 8] gange efter gødningsplan
- Vertikalskæring [typisk 1 eller 2] gange årligt i [lokal tilpasning] måned(er)
- Topdressing med [typisk mellem 1 og 4] års interval/turnus, i perioden ultimo april til medio maj, efter udført vertikalskæring og eftersåning. Udbringes i [lokal tilpasning] cm tykkelse, svarende til ca. [lokal tilpasning] ton pr. bane.
- Eftersåning på fuld bane eller banens slidområder, minimum (xx) m^2 pr. bane, (xx) gange årligt. Der eftersås med (xx) kg frø pr. 100 m^2.

Bestillingsarbejde

Vanding • Reparation af målfelter (lægning af græstørv / rullegræs) • Ekstraordinær vertikalskæring • eftersåning • topdressing • dybdeløsning • Dybdeløsning • Bekæmpelse af skadedyr • Tilsyn og vedligeholdelse af dræn og drænbrønde • Renovering af dræn eller supplerende dræn

LOKAL TILPASNING

- Vælg arealgrænse for mindre opretninger
- Angiv elementer, antal og retheds-krav. Henvis evt. til plan
- Vælg antal gange
- Vælg til eller fra. Vælg antal gange og specificer tidspunkt
- Vælg til eller fra, vælg antal år og interval eller turnus samt evt. startår. Specificer evt. mængde og materiale eller vælg bygherreleverance.
- Angiv minimum omfang pr. bane. Vælg antal gange og angiv tidspunkt. Angiv mængde græsfrø pr. m^2. Specificer græsfrøtype eller vælg bygherreleverance.

- Opgaverne vælges til og specificeres

Rabatgræs

Rabatgræs er groft, mellemhøjt til højt græs, der anvendes hvor der ikke stilles æstetiske krav til udtrykket. Rabatgræs anvendes langs veje og stier.

Beskrivelse

Rabatgræs tillades at fremstå uensartet styret af slid og ekstensiv drift. I rabatgræs er urter et naturligt indslag defineret af jordbund og de lokale forhold. Rabatgræs udgør en nogenlunde sammenhængende vegetationsflade. Jævnhed afspejles af driften.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav •	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for slåning af hensyn til oversigtsforhold • Behov for opretning/eftersåning	
Udførelseskrav • Græsset slås 2 gange årligt med knusende udstyr. Slåhøjde maks. 10 cm, slåbredde [lokal tilpasning] cm.	• Angiv tidspunkter samt evt. slåbredde
Bestillingsarbejde Ekstra slåning af hensyn til oversigtsforhold	• Opgaverne vælges til og specificeres

Naturgræs

Naturgræs er den groveste og mest ekstensive græstype der alene præges af jordbund og vækstvilkår. Naturgræs anvendes hvor der ikke ønskes færdsel udbredt på arealet. Langs tilstødende elementer og som stier kan græsset evt. plejes som andet græselement, f.eks. fælledgræs

Beskrivelse

Naturgræs er højt græs bestående af grove naturlige græsser og et varieret indslag af urter og udpræget naturpræg. Tilgroning med busk- og træopvækst er uønsket.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Græsafklip på tilstødende elementer må ikke forekomme som mere end en klump over 5 x 5 cm pr. m^2	• Vælg til eller fra
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Forekomst af aggressorer og problematisk vedagtig opvækst	• Angiv evt. problematiske arter
Udførelseskrav	
• Græsset slås [typisk 1 eller 2] gange årligt i [typisk perioden juni til oktober] med knusende udstyr eller med skærende udstyr og afsamling af afklip med henblik på udpining for næringsstoffer	• Vælg til eller fra. Vælg antal gange, tidspunkt, metode samt evt. maskintype aht. biologiske, æstetiske eller andre forhold
• Grene større end 10 cm ø fjernes før slåning	• Vælg til eller fra
Bestillingsarbejde	
Bekæmpelse af aggressorer eller vedagtig opvækst	• Opgaverne vælges til og specificeres

Roser

Roser giver blomsterpragt og duft og opleves på nært hold. Roser findes som klatreroser, solitært, rosenbede og sammen med både stauder og buske. Roser findes overvejende i finere anlæg. Roser bruges også som prydbuske og bunddække – se disse elementer.

Beskrivelse

Roser er et højt prioriteret element, der kræver intensiv pleje. Roser skal fremtræde frodige og veludviklede i vækstperioden.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Visne og knækkede stængler, blade, blomster, løv og frøstande må ikke skæmme helheden	
• Ukrudt må ikke sætte blomst	
• Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg maks. størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg maks. dækningsgrad
• Rodskud og vildskud fjernes i vækstsæsonen. Maks. længde 20 cm	
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Behov for vanding	• Krav kan vælges ændret til tilstandskrav
• Forekomst af skadedyr og sygdom	• Krav kan vælges ændret til tilstandskrav
• Behov for efterplantning	• Vælg til eller fra. Specificer uacceptable huller
Udførelseskrav	
• Roserne beskæres en gang i april. Afskårne stængler, afklip samt løv mv. fjernes samtidigt	
• Gødskning [typisk mellem 1 og 3] gang(e) i vækstsæson efter gødningsplan	• Vælg antal gange samt tid
Bestillingsarbejde	
Vanding • Ekstra gødskning pr. gang • Efterplantning • Jordforbedring • Vinterdækning • Sygdom og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres Bestillingsarbejder kan også oprykkes under udførelseskrav eller tilstandskrav som lokal standard

Prydstauder

Prydstaudernes primære funktion er at skabe sanselige oplevelser gennem blomsterpragt, farver, mønstre og dufte, hvilket opnås ved at samle stauderne i bede i et beskyttet miljø. Prydstauder kræver intensiv pleje.

Beskrivelse

Planterne skal fremtræde sunde, frodige, blomsterrige og veludviklede i vækstperioden. De forskellige stauder skal plejes individuelt.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Visne og knækkede stængler, blade, blomster, løv og frøstande må ikke skæmme helheden	
• Ukrudt må ikke sætte blomst	
• Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde, dog aldrig højere end stauderne	• Vælg maks. størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg maks. dækningsgrad
• Planter der ikke har den fornødne styrke opbindes	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Behov for vanding	• Krav kan vælges ændret til tilstandskrav
• Forekomst af skadedyr og sygdom	• Krav kan vælges ændret til tilstandskrav
• Behov for efterplantning	• Vælg til eller fra. Specificer uacceptable huller
Udførelseskrav	
• Stauder nedskæres 1 gang typisk i marts/april. Afskårne stængler, afklip samt løv mv. fjernes samtidigt	• Angiv evt. alternativt tidspunkt
• Gødskning [typisk 1 eller 2] gange forår efter gødningsplan	• Vælg antal gange samt tidspunkt
Bestillingsarbejde	
Vanding • Gødskning • Efterplantning • Omplanting • Jordbedring • Vinterdækning • Sygdoms og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres
	• Bestillingsarbejder kan også oprykkes under udførelseskrav eller tilstandskrav, som lokal standard

Staudebede

Staudebedet er kendetegnet ved at bestå af vækstkraftige arter, der danner sammenhængende bevoksninger. Den primære funktion er at give farve og variation. Staudebede bruges i flader og rabatter f.eks. som frodig bund under træer og buske.

Beskrivelse

Plantevalget består af kraftigt voksende stauder, som kan hævde sig i konkurrencen med græs og ukrudt. Plejen sigter mod, at stauderne fremstår sunde og i tætte bestande.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudt må ikke overstige 25 cm i højde, dog aldrig højere end stauderne • Ukrudt må ikke overstige 10 % dækningsgrad pr. m^2 • Selvsået vedagtig opvækst må ikke blive højere end [typisk mellem 5 og 50] cm og fjernes med rod	• Vælg højde
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for vanding • Forekomst af skadedyr og sygdom • Behov for efterplantning	• Vælg til eller fra. Specificer uacceptable huller
Udførelseskrav • Stauderne nedskæres 1 gang [typisk i marts/april]. Afskårne stængler, afklip samt løv mv. fjernes samtidigt • Gødskning [lokal tilpasning] gange forår efter gødningsplan	• Angiv evt. alternativt tidspunkt • Vælg til eller fra, antal gange samt tidspunkt
Bestillingsarbejde Vanding • Gødskning • Efterplantning • Omplanting • Jordbedring • Vinterdækning • Sygdoms og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Naturstauder

Naturstauder er kendetegnet ved kun at indeholde en eller flere vækstkraftige arter i sammenhængende bevoksninger under ekstensive betingelser. De ekstensive naturstauder giver farve og variation. Naturstauderne bruges også som frodig bund under træer og buske.

Beskrivelse

Plantevalget består af kraftigt voksende stauder, som kan hævde sig i konkurrencen med græs og ukrudt. Plejen sigter mod, at bevoksningen udvikler sig mod en stabil tilstand.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Naturstauderne må ikke brede sig ind over andre elementer	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af skadedyr og sygdom	
Udførelseskrav • Staudebevoksningen klippes eller slås [typisk i marts/april]. Afskårne stængler, afklip samt løv mv. kan fjernes samtidigt • Uønsket vedagtigt opvækst fjernes med rod [typisk mellem 1 og 3] gange årligt • Uønskede urteagtige aggressorer slås eller klippes [typisk mellem 1 og 3] gange årligt	• Vælg til eller fra. Angiv evt. alternativt tidspunkt og vælg opsamling til eller fra • Vælg antal gange og tidspunkt • Vælg antal gange og tidspunkt. Specificer evt. aggressive arter
Bestillingsarbejde Gødskning • Efterplantning/eftersåning • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse • Fjernelse af aggressorer med rod	• Opgaverne vælges til og specificeres

Udplantningsplanter

Udplantningsplanter anvendes primært for at give blomsterpragt og massive farvevirkninger. Udplantningsplanter opleves tæt på, hvor hver enkelt plantes vækstform, blomst og duft er i fokus. De bruges hovedsagelig i byens centrum og ved bygninger.

Beskrivelse

Planterne er en- eller flerårige planter, som udplantes eller sås i bede en til flere gange årligt, og som ryddes eller nedskæres efter afblomstring. Udplantningsplanter kan vokse i bede eller i faste eller flytbare kummer. Plejen sigter mod at plantningerne er tætte, frodige og dækker jorden.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Visne og knækkede stængler, blade, blomster, løv og frøstande må ikke (skæmme helheden / forekomme) • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 0 og 10] cm i højde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 0 og 5] % dækningsgrad pr. m^2 • Planter der ikke har den fornødne styrke opbindes • Planterne må ikke mangle vand	• Vælg forekomst af visne blomster mv. • Vælg maks. højde • Vælg maks. dækningsgrad
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af skadedyr og sygdom	• Krav kan vælges ændret til tilstandskrav
Udførelseskrav • Tilplantning/såning [typisk mellem 1 og 4] gange om året • Efterplantning [typisk mellem 2 og 4] gange i løbet af vækstsæsonen, dog maks. 10 % (udfald på mere end 10 % udføres som ekstra arbejde) • Gødskes [typisk 1 eller 2] gange efter gødningsplan • Særlige forhold vedrørende flytbare kummer	• Vælg antal gange. Specificer tidspunkt(er) og karakter. Specificer planter eller angiv bygherreleverance • Vælg antal gange. Kan også vælges ændret til meldepligt/ bestillingsarbejde • Vælg til eller fra. Vælg antal gange og tidspunkt • Vælg til eller fra og specificer lokalt
Bestillingsarbejde Udskiftning af planter • Jordforbedring • Ekstra gødskning	• Opgaverne vælges til og specificeres

Baljeplanter

Baljeplanter er et klassisk element i historiske haver og prydanlæg. Baljeplanter skal klæde haveanlægget på til hverdag og fest og vise autentiske stemningsbilleder for haveanlæggets stilperiode. Baljeplanter er et flerårigt element og overvintres i orangerier og væksthuse.

Beskrivelse

Plejen sigter mod, at planterne skal fremtræde frodige, sunde og veludviklede, både i vækst- og i hvileperioden. Plejen i hus retter sig mod vanding, gødskning og klimakontrol.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Visne blomster og løv, gamle stængler frøstande og døde partier må ikke skæmme helheden	
• Døde, visne, brækkede eller beskadigede grene må ikke forekomme og skal fjernes ved beskæring	
• Ukrudt må ikke forekomme	
• Planterne må aldrig mangle vand	• Evt. vedlæg vandingsplan (sommer/vinter)
• Potter, kar, baljer skal fremtræde rene og vedligeholdte	• Vælg evt. som meldepligt
• Potter, kar, baljer skal fikseres lodret og vandret	• Vælg evt. fra
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Forekomst af sygdomme og skadedyr	• Vælg evt. som tilstands- eller udførelseskrav
Udførelseskrav	
• Omplantning og evt. deling eller reduktion med [typisk mellem 3 og 5] års interval/turnus udføres i februar-marts. Supplerende dyrkningssubstrat aftales med tilsyn	• Vælg antal år og interval/turnus, evt. begyndelsesår. Angiv evt. omfang
• Sommerbeskæring jf. målsætning: Formklipning [typisk 1 eller 2] gange i [typisk juni, juli eller august] måned(er)	• Vælg til eller fra. Vælg antal formklipninger, vælg måneder
• Vinterbeskæring jf. målsætning: 1. kvartal	• Vælg til eller fra
• Gødskning [typisk mellem 1 og 3] gange om året efter gødningsplan	• Vælg til eller fra. Vælg antal gange og tidspunkt(er)
• Eventuel sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse gennemføres som udgangspunkt uden brug af fungi- og insekticider	• Evt. som meldepligt
• Udflytning af planterne april/maj til hærdning i 2-3 uger før endelig udsætning	• Angiv tidspunkter og angiv placering jfr. plan

(Fortsættes)

Baljeplanter *(fortsat)*

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM

Udførelseskrav *(fortsat)*

- Indflytning af planterne påbegyndes inden frost for enkelte arter. Resterende planter indflyttes i oktober/november
- Opbevaring af planterne i orangeri eller væksthus indtil udflytning inkl. vanding, gødning og klimakontrol
- Håndtering af potter, kar, baljer inkl. rengøring, oprydning, afdækning og deponering

- Angiv tidspunkter og angiv placering jfr. plan
- Specificer
- Specificer

Bestillingsarbejde

Udskiftning af planter • Jordforbedring • Ekstra gødskning • Udskiftning af jord • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse

- Opgaverne vælges til og specificeres

Løg

Løg bruges ofte i samspil med andre elementer, så som græs, buske, stauder osv. med det formål at markere det tidlige forår med blomsterpragt inden og under udspring af øvrige planter. Løg bruges ofte i større flader og mønstre.

Beskrivelse

Planterne skal fremtræde sunde, frodige og blomsterrige. Plejen sigter mod opsamling af næring i løget.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Løgenes blade må ikke fjernes før de er visnet helt ned. • Ukrudtsbekæmpelse sker i forhold til det element som de står i: græs, busket eller bed mv.	• Angiv element
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for lægning af supplerende løg • Forekomst af sygdom og skadedyr	
Udførelseskrav • Visne blomster fjernes [typisk 1 eller 2] gange • Alle løg optages med [typisk mellem 1 og 5] års interval/turnus • Gødes efter gødningsplan 1 gang forår	• Vælg til eller fra. Vælg antal gange • Vælg til eller fra og vælg antal år og interval eller turnus samt evt. begyndelsesår
Bestillingsarbejde Opgravning og deling af løg • Lægning af nye løg • Optagning af gamle løg • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Solitære slyng- og klatreplanter

Solitære slyng- og klatreplanter anvendes på facader, mure, hegn, espalier, pergola og stativer for at give frodighed og blomstring.

Beskrivelse

Solitære slyng- og klatreplanter kræver artstilpasset konstruktion til støtte, samt beskæring og evt. opbinding og for at udvikle sig til et for arten optimalt udtryk, eller for at indgår i en ensartet helhed.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Solitære slyng- og klatreplanter skal under iagttagelse af plantens karakteristika overholde støttens dimension og udformning • Synlige døde og visne grene må ikke forekomme og skal fjernes ved bortskæring • Solitære slyng- og klatreplanter skal overholde krævede fritrumsprofiler • Opbindes efter behov • Ukrudt må ikke forekomme	• Angiv dimensioner
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af skadedyr og sygdom • Behov for vanding • Udgåede planter (behov for efterplantning)	• Vælg til eller fra • Vælg til eller fra
Udførelseskrav • Beskæres for visne blomster [typisk mellem 1 og 4] gange • Foryngelsesbeskæring med [lokal tilpasning] års mellemrum • Beskæring for opnåelse af blomstring [lokal tilpasning] gange • Gødning efter gødningsplan [lokal tilpasning] gange	• Vælg til eller fra. Vælg antal og angiv tidspunkt • Vælg antal års mellemrum og turnusstart • Vælg antal gange, tidspunkt samt metode • Vælg antal gange
Bestillingsarbejde Udskiftning af planter • Jordforbedring • Ekstra gødskning • Efterplantning • Udskiftning af jord • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Fladedækkende klatreplanter

Fladedækkende klatreplanter danner sammenhængende grønne flader på bygninger, mure og hegn, som har arkitektonisk effekter.

Beskrivelse

Fladedækkende klatreplanter er tætte og frodige i en veldefineret udstrækning friholdt fra vindues- og døråbninger samt sårbare bygningsdele.

Fladedækkende klatreplanter er typisk selvhæftende på underlaget, og udgøres primært af arter inden for *Hedera, Pathenucissus* og *Hydrangea*.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • De fladedækkende klatreplanter skal overholde fastlagte dimensioner • Synlige døde og visne grene må ikke forekomme længere end [typisk mellem 0 og 2] måneder og skal fjernes ved bortskæring eller i forbindelse med klipning • Ukrudt må ikke forekomme	• Angiv højde og bredde • Vælg maks. antal måneder samt metode til fjernelse
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) •	
Udførelseskrav • Beskæring/friklipning ved dør- og vinduesåbninger samt taglinier og afdækninger [typisk mellem 10 og 100] cm fra kanter foretages [typisk hvert andet år eller 1 eller 2 gange årligt] i måned(erne) [typisk juni, juli eller august] • Beskæring/klipning af flade foretages i [vælg lokal tilpasning] måned med [vælg lokal tilpasning] års interval/turnus. Metodevalg efter plantetype	• Vælg afstand, vælg antal og tidspunkt • Vælg antal år og tidspunkt på år
Bestillingsarbejde Udskiftning af planter • Jordforbedring • Ekstra gødskning • Efterplantning • Udskiftning af jord • Sygdoms og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Prydbuske

Prydbuske anvendes solitært eller sammen med anden beplantning. Prydbuske har til formål at give sanseindtryk ved form, farve og duft. Prydbuske anvendes ofte i haver og finere parkanlæg.

Beskrivelse

Den enkelte prydbusk skal fremstå veludviklet og i god vækst med en rig blomstring i forhold til art og sort. Plejen foretages individuelt under hensyntagen til arternes vækstform, blomstring og karakteristika, så prydbusken fremstår optimalt. Prydbuske kan undertiden være klippede i faste former.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Døde, visne, brækkede eller beskadigede grene må ikke forekomme, og skal fjernes ved beskæring	
• Prydbuskene skal overholde krav til fritrumsprofil og må ikke genere oversigtsforhold samt teknisk udstyr	• Henvis til gældende fritrumsprofiler
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra. Vælg maks. størrelse
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra. Vælg maks. dækningsgrad
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Behov for vanding	
• Udgåede planter (behov for efterplantning)	
Udførelseskrav	
• Prydbuskene beskæres med 2 års interval/turnus af hensyn til blomstring, størrelse, vækstform og art. Sker efter plan eller aftale med ordregiver	• Vælg til eller fra. Vælg plan eller aftale
• Prydbuskene nedskæres med [typisk mellem 5 og 10] års turnus af hensyn til blomstring, størrelse, vækstform og art. Sker efter plan eller aftale med ordregiver	• Vælg til eller fra. Angiv turnus. Vælg plan eller aftale. Kan vælges ændret til bestillingsarbejde
• Gødning efter gødningsplan [typisk 1] gang årligt	• Vælg til eller fra. Vælg antal gange
Bestillingsarbejde	
Vanding med 30 mm pr. gang • Efterplantning med samme art og sort • Fjernelse af løv • Kantskæring af bed	• Opgaverne vælges til og specificeres

Bunddækkende buske

Bunddækkende buske danner ensartede, sammenhængende flader. Bunddækkende buske er ofte lave til lidt større buske. Bunddækkende buske anvendes mange steder primært som arkitektonisk element eller som fladedækning.

Beskrivelse

Bunddækkende buske er ofte sammenhængende monokulturer af buske. De bunddækkende buske skal fremstå veludviklet og i god vækst. Plejen sigter mod at opnå et tæt bunddække hvor opvækst af ukrudt ikke forstyrrer helhedsindtrykket.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Elementet afsluttes naturligt mod kanten og i harmoni med elementets karakter • Døde, visne, brækkede eller beskadigede grene må ikke skæmme helheden, og skal fjernes ved beskæring • De bunddækkende buske skal overholde krav til fritrumsprofil og må ikke genere oversigtsforhold samt teknisk udstyr • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudt må ikke blive højere end de bunddækkende buske • I kanten må ukrudt ikke sætte blomst, og synligt ukrudt ikke blive højere end [typisk mellem 5 og 15] cm, dog ikke højere end buskene • Uønsket vedagtig opvækst må ikke blive højere end buskene, og skal fjernes med rod • Vissent løv må ikke genere væksten	• Angiv gældende fritrumsprofiler • Vælg højde af ukrudt i kanten
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for vanding • Udgåede planter (behov for efterplantning)	
Udførelseskrav • Udtyndingsbeskæring eller klipning årligt • Nedskæring eller knusning med [typisk mellem 1 og 5] års interval/turnus efter plan/aftale med ordregiver	• Vælg til eller fra. Specificer tidspunkt og metode • Vælg til eller fra. Vælg metode, interval eller turnus, antal år samt plan eller aftale. Kan vælges ændret til bestillingsarbejde
Bestillingsarbejde Beskæring • Tilbagerykning af kant • Efterplantning med samme art og sort • Gødskning i henhold til gødningsplan	• Opgaverne vælges til og specificeres

Busket

Busketter danner og adskiller rum samt afgrænser arealer. De kan dække store arealer. Busketter anvendes gerne i parker og på vejarealer.

Beskrivelse

Busketter er en sammenhængende plantning af buske, og er ofte sammensat af flere arter. Buskettet skal fremstå veludviklet og i god vækst med en rig blomstring i forhold til art og sort. Plejen skal tage hensyn til de enkelte planters vækstform og blomstring og skal sikre et harmonisk helhedsindtryk.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Døde, visne, brækkede eller beskadigede grene må ikke forekomme, og skal fjernes ved beskæring • Buskettet skal overholde krav til fritrumsprofil og må ikke genere oversigtsforhold samt teknisk udstyr • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudt må ikke blive højere end [typisk mellem 5 og 50] cm • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad • Uønsket vedagtig opvækst må ikke blive højere end [typisk mellem 5 og 50] cm, og skal fjernes med rod	• Henvisning til gældende fritrumsprofiler • Vælg maks. højde af ukrudt • Vælg maks. dækningsgrad • Vælg maks. højde
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for vanding • Udgåede planter (behov for efterplantning)	
Udførelseskrav • Beskæring af hensyn til størrelse, vækstform og blomstring med [typisk mellem 1 og 5] års interval/turnus (eller [lokal tilpasning] m^2 pr. år). Sker efter plan eller aftale med ordregiver	• Vælg til eller fra, vælg antal år og interval eller turnus samt evt. startår, eller vælg alternativt andel pr. år
Bestillingsarbejde Vanding med 30 mm pr. gang • Efterplantning med samme art og sort • Fjernelse af løv • Kantskæring af bed • Gødskning i henhold til gødningsplan	• Opgaverne vælges til og specificeres

Prydhæk

Anvendes som indramning/opdeling hvor der ønskes et særligt forfinet haveudtryk eller som et særligt arkitektonisk element.

Beskrivelse

Prydhækkens planter udgøres af én art. De enkelte planter skal fremstå i god og tæt vækst helt til jorden. Hækkens form skal fremstå med skarpe og præcise former. Plejen skal sikre at formen opretholdes.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Ukrudt må ikke sætte blomst	
• Synligt ukrudt må ikke blive højere end [typisk mellem 5 og 10] cm., eller vokse ud over hækkens form. Der må maks. være [typisk mellem 2 og 5] stk. pr. 3 lbm.	• Vælg maks. højde og maks. antal
• Uønsket vedagtig opvækst må ikke blive højere end [typisk mellem 5 og 10] cm eller vokse ud over hækkens form, og skal fjernes med rod. Der må maks være [2 og 5] stk. pr. 3 lbm.	• Vælg maks. højde og maks. antal
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Forekomst af skadedyr og sygdom	
• Behov for vanding	
• Behov for efterplantning	
Udførelseskrav	
• Hækken klippes 1. gang i juni og 2. gang i september	• Vælg evt. tilpasning fx i forhold til stedsegrøn hæk
• Hækkens mål må ikke forøges	
• Efter klipning må jævnheden ikke afvige mere end 1 cm på 3 meter retskede og maks. 5 cm i hele hækkens længde. Smiget skal være 4 cm. pr. meter hæk-højde	• Vælg evt. smig fra
• Afklip fjernes ved arbejdsdags ophør	
• Gødskes efter gødningsplan [typisk mellem 1 og 3] gange	• Vælg til eller fra, vælg antal gange. Kan vælges ændret til bestillingsarbejde
Bestillingsarbejde	
Ekstra klipning • Efterplantning • Jordforbedring • Vanding • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Hæk

Anvendes som indramning, opdeling eller lægivende funktion. Hæk anvendes typisk i parker og grønne områder, langs veje og på parkeringspladser.

Beskrivelse

Hækkens planter udgøres af én art. De enkelte planter skal fremstå i god og tæt vækst helt til jorden. Hækkens form skal fremstå regelmæssigt. Plejen skal sikre at formen opretholdes.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Synligt ukrudt må ikke blive højere end [typisk mellem 10 og 20] cm • Uønsket vedagtig opvækst må ikke blive højere end [typisk mellem 10 og 20] cm, og skal fjernes med rod	• Vælg maks. højde • Vælg maks. højde
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for efterplantning	
Udførelseskrav • Hækken klippes én gang i august måned • Hækkens mål må ikke forøges • Efter klipning må jævnheden ikke afvige mere end [typisk mellem 3 og 8] cm på 3 meter retskede og maks. [typisk mellem 5 og 10] cm i hele hækkens længde. Smiget skal være 4 cm. pr. meter hækhøjde • Afklip fjernes ved arbejdsdags ophør • Frirumsklipning omkring teknisk udstyr og af hensyn til oversigtsforhold udføres én gang i juni måned	• Vælg evt. tilpasning fx i forhold til stedsegrøn hæk • Vælg maks. afvigelse på 3 meter retskede og i hele hækkens længde. Vælg evt. smig fra • Vedlæg relevante bilag
Bestillingsarbejde Ekstra klipning • Tilbageskæring • Efterplantning • Jordforbedring • Vanding • Gødskning	• Opgaverne vælges til og specificeres

Pur

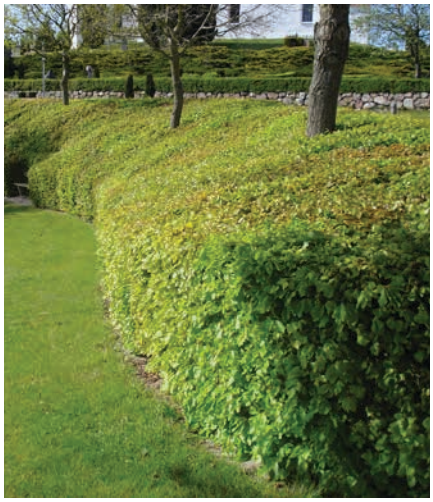

Anvendes som indramning eller opdeling, fx ved parkeringspladser, vejadskillelser og i parker og grønne områder.

Beskrivelse

Purrets planter udgøres som regel af én art og danner en ensartet flade. Purrets form skal fremstå regelmæssigt. Plejen skal sikre at formen opretholdes.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Synligt ukrudt må ikke blive højere end [typisk mellem 10 og 20] cm • Uønsket vedagtig opvækst må ikke blive højere end [typisk mellem 10 og 20] cm, og skal fjernes med rod	• Vælg maks. højde • Vælg maks. højde
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Behov for efterplantning	
Udførelseskrav • Puret klippes én gang i august måned • Purets mål må ikke forøges. Efter klipning må jævnheden ikke afvige mere end [typisk mellem 3 og 8] cm på 3 meter retskede og maks. [typisk mellem 5 og 10] cm i hele hækkens længde. Smiget skal være 4 cm pr. meter hækhøjde • Afklip fjernes ved arbejdsdags ophør • Frirumsklipning omkring teknisk udstyr og af hensyn til oversigtsforhold udføres én gang i juni måned	• Vælg evt. tilpasning fx i forhold tilstedsegrønt pur • Vælg maks. afvigelse på 3 meter retskede og i hele hækkens længde. Vælg evt. smig fra • Vedlæg relevante bilag
Bestillingsarbejde Ekstra klipning • Tilbageskæring • Efterplantning • Vanding • Gødskning • Jordforbedring	• Opgaverne vælges til og specificeres

Fritvoksende hæk

Anvendes som indramning, opdeling eller er lægivende og har som regel en blomstrende funktion. Fritvoksende hæk anvendes oftest i parker og grønne områder.

Beskrivelse

Hækkens planter udgøres som regel af én art og er oftest en énrækket beplantning. Hækkens form afgøres af den valgte art. Planterne står tæt og skal være i ensartet vækst.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Døde, visne, brækkede eller beskadigede grene må ikke forekomme og skal fjernes ved beskæring • Ukrudt må ikke sætte blomst • Synligt ukrudt må ikke blive højere end [typisk mellem 10 og 20] cm • Uønsket vedagtig opvækst må ikke blive højere end [typisk mellem 10 og 20] cm, og skal fjernes med rod	• Vælg maks. højde • Vælg maks. højde
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren) •	
Udførelseskrav • Fritrumsbeskæring mod andre elementer, teknisk udstyr og af hensyn til oversigtsforhold udføres én gang i juni måned	• Præciser evt. i forhold til lokaliteter og antal beskæringer
Bestillingsarbejde Foryngelsesbeskæring • Nedskæring • Vanding • Gødskning • Efterplantning • Jordforbedring	• Opgaverne vælges til og specificeres

Fuldkronede træer

Fuldkronede træer findes overalt som enkeltstående og i grupper. Fuldkronede træer dækker over store skovtræarter i parker og åbent land til mindre prydtræer i havemæssige anlæg.

Beskrivelse

Fuldkronede træer udvikler den størrelse, struktur og form som er karakteristisk for arten og sorten. Fuldkronede træer er ofte et resultat af målrettede beskæringsindgreb som typisk ikke erkendes.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Vanris forekommer ikke på stamme og rodhals op til nederste sidegren. Længde på vanris er maks [typisk mellem 10 og 50] cm	• Vælg til eller fra og angiv maks. længde. Angiv skøn over arter og antal træer. Angiv eventuel zonering. Kan vælges ændret til udførelseskrav
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra. Vælg maks. størrelse
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra. Vælg maks. dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Vandmangel som truer overlevelse	
• Træer der udgør et sikkerhedsproblem	
Udførelseskrav	
• Fritrumsbeskæring jf. målsætning/fritrumsprofil 1 gang i september	• Angiv andel
Alder: 3-10 år:	
• Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje hvert 2. år jf. målsætning	• Angiv tidspunkt og antal eller andel
Alder: 10-30:	
• Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje hvert [typisk 4. eller 5.] år jf. målsætning	• Vælg interval samt angiv tidspunkt og antal eller andel
Alder: 30 +:	
• Opstamning og kronepleje hvert [typisk mellem 6. og 8.] år	• Vælg interval samt angiv tidspunkt og antal eller andel
Bestillingsarbejde	
Gødskning • Vanding • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Formede træer

Formede træer findes som enkeltstående og flere sammen i alleér, rækker og formationer. Formede træer anvendes typisk på byens torve og pladser og i historiske og havemæssige anlæg.

Beskrivelse

Formede træer har en fast defineret størrelse og form og udtrykket bestemmes af plejemetoden. Formede træer kan enten være klippede i flader eller andre karakteristiske former eller være beskåret til dannelse af knuder i en variation af former.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Vanris må ikke forekomme på stamme og rodhals op til nederste sidegren. Længde på vanris maks [typisk mellem 10 og 50] cm	• Vælg til eller fra og angiv maks. længde. Angiv skøn over arter og antal træer. Angiv evt. zonering
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra. Vælg maks. størrelse
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra. Vælg maks. dækningsgrad
Meldepligt (indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Vandmangel, som truer overlevelse	
• Træer, der udgør et sikkerhedsproblem	
Udførelseskrav	
Alder: 3-15 år	
• Opbygningsbeskæring, opstamning, kronepleje og formning 1 gang årligt hvert [typisk 1. eller 2.] år jf. dimensioner og målsætning	• Vælg hyppiged og angiv tidspunkt
Alder: 15+	
• Formklippede træer beskæres med udtynding af 20 % af grenskelet i 1. kvartal hvert 3. år	• Angiv antal eller andel træer
Formklipning sommer	
• Formning med klipning jf. målsætning 1 gang årligt i juli/august	• Angiv antal træer og tidspunkt for klipning. Angiv dimensioner eller henvis til målsætning
Formklipning vinter	
• Formklipning jf. målsætning 1 gang i 1. kvartal	• Angiv antal træer
Knudebeskæring	
• Tilbagebeskæring til knuder hvert [typisk mellem 1. og 5.] år	• Angiv antal træer og vælg interval
Bestillingsarbejde	
Gødskning • Vandning • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Frugttræer

Frugttræer anvendes både for frugtens og blomstringens skyld, og findes oftest i havemæssige og historiske anlæg.

Beskrivelse

Frugttræer har en intensiv pleje for at fremme optimal blomstring og frugtsætning.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Døde, visne, brækkede eller beskadigede grene må ikke forekomme og skal fjernes ved bortskæring	
• Vanris må ikke forekomme på stamme og rodhals op til nederste sidegren. Længde på vanris maks. [typisk mellem 10 og 50] cm	• Vælg til eller fra og angiv maks. længde. Angiv skøn over arter og antal træer. Angiv eventuel zonering
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra. Vælg maks. størrelse
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra. Vælg maks. dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Vandmangel, som truer overlevelse	
• Træer, der udgør et sikkerhedsproblem	
Udførelseskrav	
Alder: 3-15 år:	
• Opbygningsbeskæring, opstamning, kronepleje og formning 1 gang årligt hvert [typisk 1. eller 2.] år jf. dimensioner og målsætning	• Vælg hyppighed og angiv tidspunkt
Alder: 15+:	
• Beskæring 1 gang i 1. kvartal jf. dimensioner og målæstning. Årsskud samt knækkede grene skæres tilbage i en [typisk mellem 1. og 3.] årig turnus	• Vælg turnusperiode for tilbage-skæring
Bestillingsarbejde	
Gødskning • Vanding • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Alletræer

Alletræer benyttes i trærækker og alléer med to eller flere rækker. Alletræer kan benyttes som retningsgivende elementer. Allétræer anvendes til at markere veje, stier eller andre linjer. Elementet dækker ikke formede træer i række eller allé.

Beskrivelse

Alletræer står i en eller flere parallelle trærækker, der danner en samlet enhed og hvor trækroner oftest vokser sammen. Allétræer er for det meste samme alder og art og er plantet med en indbyrdes ens planteafstand. Træerne er oftest opstammede.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Vanris må ikke forekomme på stamme og rodhals op til nederste sidegren. Længde på vanris maks. [typisk mellem 10 og 50] cm	• Vælg til eller fra og angiv maks. længde. Angiv skøn over arter og antal træer. Angiv eventuel zonering
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra. Vælg maks. størrelse
• Ukrudt i evt. plantehul i andet element må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra. Vælg maks. dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Vandmangel som truer overlevelse	
• Træer der udgør et sikkerhedsproblem	
Udførelseskrav	
• Fritrumsbeskæring jf. målsætning/fritrumsprofil 1 gang i september.	• Angiv andel
Alder: 3-10 år:	
• Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje hvert 2. år jf. målsætning	• Angiv tidspunkt og antal
Alder: 10-30:	
• Opbygningsbeskæring, opstamning og kronepleje hvert [typisk 4. eller 5.] år jf. målsætning	• Vælg interval og angiv tidspunkt og antal
Alder: 30 +:	
• Opstamning og kronepleje hvert [typisk mellem 6. og 8.] år	• Vælg interval og angiv tidspunkt og antal
Bestillingsarbejde	
Gødskning • Vanding • Sygdoms- og skadedyrsbekæmpelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Hegn

Hegn har til formål at give læ, afgrænse arealer og danne rum, ofte ved hjælp af en variation af træer og buske, der samtidig bidrager med frodighed, blomster og frugter. Findes i parker, bolig- og erhvervsområder, på kirkegårde, omkring boldbaner, langs veje og i det åbne land. Fx læhegn, beplantningsbælter, randplantninger.

Beskrivelse

Et levende hegn er et linieformet, frodigt, tæt og veludviklet grønt element. Hegnet består af en eller flere rækker og lag af hårdføre ofte danske træer og buske som sikrer stabilitet, lægivning og tæthed. De enkelte arter er underordnet helheden. Plejen sker af hensyn til helheden. Omfang og indsats under de konkrete plejeindgreb afhænger af det specifikke hegns målsætning, alder, bevoksningsstruktur, plantesammensætning og voksested.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Hegnet skal til overholde krav til fritrumsprofiler • Grene og opvækst må ikke genere oversigtsforhold og teknisk udstyr	• Angiv gældende fritrumsprofiler
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af risikotræer • Forekomst af døde og potentielt farlige grene • Forekomst af kæmpe-bjørneklo, Japan-Pileurt, Kæmpe-Pileurt Kæmpe-Balsamin og andre invasive arter	• Vælg art(er). Eventuelt suppleret med udførelseskrav
Udførelseskrav • Fjernelse af ammetræer [lokal tilpasning] (antal/m^3/%/relativ træafstand) • Tynding af bestandstræer [lokal tilpasning] (antal/m^3/%/rel. træafstand) • Tynding af busklag [lokal tilpasning] (m^2, m^3) • Tilbagerykning af hegnets bryn [lokal tilpasning] (lbm / m^3) • Rydning af uønsket vedagtig opvækst [lokal tilpasning] m^2 • Nedskæring/rydning af uønskede aggressorer (brændenælder, tidsler, brombær, hindbær m.m.) i hegnets kant, [typisk mellem 1 og 3] gang årligt • Fjernelse af invasive arter [lokal tilpasning] gange ca. [lokal tilpasning] m^2 i [lokal tilpasning] områder	• For fjernelse, tynding, tilbagerykning og rydning; vælg til eller fra, angiv andel eller mængde og angiv årstal. Kan vælges ændret til bestillingsarbejde • Vælg til eller fra, vælg antal gange. Angiv evt. aggressorer • Vælg til eller fra, angiv arter, antal gange, omfang samt omfangsstruktur
Bestillingsarbejde Efterplantning • Gødskning	• Opgaverne vælges til og specificeres

Krat

Krat danner massiver med ekstensiv karakter der kan danne rum, afgrænse eller give læ, ofte ved hjælp af en variation af buske og træer. Krat kan forekomme i alle typer af grønne områder.

Beskrivelse

Et krat er et sammenvokset og tæt grønt element med en uplejet karakter. Krattet består af en eller mange arter af buske og træer. De enkelte arter er underordnet helheden. Plejen sker af hensyn til helheden. Eventuelle plejeindgreb er ofte af ekstensiv karakter og afhænger af det specifikke krats målsætning, alder, bevoksningsstruktur, plantesammensætning og voksested.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Krattet skal overholde krav til fritrumsprofiler • Grene og opvækst må ikke genere tekniske anlæg og udstyr	• Angiv gældende fritrumsprofiler
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af risikotræer. • Forekomst af døde og potentielt farlige grene. • Forekomst af Kæmpe-bjørneklo, Japan-Pileurt, Kæmpe-Pileurt og Kæmpe-Balsamin og andre invasive arter	• Vælg til eller fra, vælg art(er)
Udførelseskrav • Nedskæring eller rydning af uønskede aggressorer (brændenælder, tidsler, brombær, hindbær m.m.) i krattets kant, [typisk mellem 1 og 3] gange årligt • Fjernelse af invasive arter [lokal tilpasning] gange ca. [lokal tilpasning] m² i [lokal tilpasning] områder	• Vælg til eller fra, vælg antal gange • Vælg til eller fra, angiv arter, antal gange, omfang samt omfangsstruktur
Bestillingsarbejde Tilbagerykning af krattets bryn • Rydning af uønsket vedagtig opvækst • Rydning/ tilbageskæring af krat	• Opgaverne vælges til og specificeres

Lund

En lund er en bevoksning af træer som udgør et selvstændigt rumligt element og kan anvendes som adskillelse imellem eller afgrænsning af forskellige områder. Lunde findes i større parker og naturområder.

Beskrivelse

En lund har ofte en bund af buske, høje urter, stauder eller græs som giver mulighed for, at man kan færdes under træerne. Lundens træer er typisk ensaldrende eller ensartede og uden mellemetager. En lund adskiller sig fra en skov ved at bestå af en eller få arter med større afstand, være et mindre element og som regel mere lysåben med en mere styret bund. Omfang og indsats under de konkrete plejeindgreb afhænger af den specifikke lunds målsætning, alder, bevoksningsstruktur, træartssammensætning og voksested.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav •	•
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af risikotræer • Forekomst af potentielt farlige grene	• Kan vælges ændret til udførelseskrav
Udførelseskrav • Fritrumsbeskæring jf. fritrumsprofil [lokal tilpasning] gange, udføres i [lokal tilpasning] kvartal • Tynding af træer [lokal tilpasning] (antal/m³/%/relativ træafstand) • Bundpleje	• Vælg til eller fra. Vælg antal gange pr. år og vælg tidspunkt. • Vælg til eller fra, angiv andel eller mængde og angiv årstal • Pleje henvises til respektive element(er)
Bestillingsarbejde Beskæring – døde og farlige grene • Udtynding • Efterplantning	• Opgaverne vælges til og specificeres

Skov

En skov er et større areal bevokset med træer med sammenfaldende kronetag, hvor randen ikke påvirker hele elementet. En skov er karakteriseret ved at have ekstensiv eller produktionsmæssig karakter. De bynære skove har primært en rekreativ funktion. Skoven giver en rumlig oplevelse indefra og udefra med bestandstræer og eventuel underskov. Udefra afgrænser skovbrynet arealer eller andre elementer.

Beskrivelse

I de bynære skove har skovdriften ofte til formål at sikre en varieret arts- og alderssammensætning ved løbende skovning og foryngelse, naturligt og ved indplantning. Plejen sker af hensyn til helheden. Omfang og indsats under de konkrete plejeindgreb afhænger af skovens specifikke målsætning, alder, bevoksningsstruktur, træartssammensætning og voksested.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav •	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af risikotræer • Forekomst af døde og potentielt farlige grene • Forekomst af Kæmpe-bjørneklo, Japan-Pileurt, Kæmpe-Pileurt og Kæmpe-Balsamin og andre invasive arter	
Udførelseskrav • Fritrumsbeskæring jf. fritrumsprofil hvert [typisk mellem 1. og 3.] år mod andre elementer. Fritrumsbeskæring udføres i 3. kvartal • Tyndingshugst og fældning af enkeltstående træer jf. målsætning hvert [typisk mellem 1. og 3.] år af [lokal tilpasning] stk/m³ efter udvisning fra udbyder, samt udkørsel til fast vej. Stød må højst være 1/3 af støddiameteren. Hugst og fældning udføres i vinterhalvåret • Ved fældning ud over f.eks. græs og stier skal alt affald fjernes. Beskadiges andre elementer i forbindelse med fældning skal disse reetableres til samme standard igen • Nedskæring af uønsket vedagtig opvækst i [typisk 4. eller 1.] kvartal hver [typisk mellem 1. og 4.] år. Stubhøjde maks. 15. cm • Administration og salg af råtræ • Fjernelse af kvas mv. fra skovbund i [lokal tilpasning] m² • Knusning af hugstaffald typisk mellem [lokal tilpasning] m² • Fjernelse af invasive arter [lokal tilpasning] gange pr. år, ca. [lokal tilpasning] m² i [lokal tilpasning] områder	• Vælg til eller fra og angiv frekvens, begyndelsesår og evt. tidspunkt • Vælg til eller fra, angiv frekvens og begyndelsesår samt angiv mængde i antal eller m³. Kan vælges ændret til bestillingsarbejde. • Vælg til eller fra, angiv kvartal, frekvens og begyndelsesår • Vælg til eller fra • Vælg til eller fra. Angiv omfang • Vælg til eller fra. Angiv omfang • Vælg til eller fra. Angiv arter, antal gange, omfang samt omfangsstruktur
Bestillingsarbejde Beskæring – døde og knækkede grene • Udrensning • Udtynding • Fældning • Etablering; plantning, efterplantning, hegning og kulturpleje • Behandling og tilbagerykning af skovbryn • Rydning af aggressorer i skovbryn mv.	• Opgaverne vælges til og specificeres

Naturareal

Et naturareal er et område hvor opretholdelsen af en bestemt økologisk tilstand er hovedmålet. Naturarealer er områder med den oprindelige bevoksning, men kan ofte også være områder præget af traditionel, ekstensiv udnyttelse som græsning, høslæt eller stævning. Eksempler er enge, overdrev, heder, moser, kær, vandløb kratskove mv.

Beskrivelse

Plejen af naturarealer beskrives oftest i særskilte plejeplaner og arealernes tilstand overvåges for at tilpasse plejeindsatsen løbende. Arbejder bestilles typisk ad hoc og udføres efter regning. Ved udbud af drift kan det være relevant at få priser på udførelse af forskellige opgaver, især hvis disse forventes at udføres regelmæssigt. Se mere i Naturstyrelsens ressourcebank om naturpleje: www.naturstyrelsen.dk.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav •	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) •	
Udførelseskrav •	
Bestillingsarbejde *Eksempler* Afgræsning • Høslet • Afskæring af grøfter og dræn • Slåning • Fjernelse af invasive arter • Stævning • Grødeskæring • Rydning af træer og buske	• Vælg til eller fra. Bestillingsarbejde kan vælges som udførelseskrav

Bassin

Bassiner er dekorative elementer på pladser og torve samt i haver og parker.

Beskrivelse

Bassiner udgøres af et vandspejl og fast bund og faste kanter. Kanter er ofte udformet med siddemuligheder. Bassiner kan have biologisk indhold som f.eks. fisk og åkander og tekniske installationer som springvand og lys. I bassiner er vandet så rent at vandet at bunden kan ses.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Vandstanden i bassinet skal være indenfor målsætningen	• Angiv målsætning
• Affald, blade, frøskaller og lignende må ikke henligge mere end [typisk mellem 1 og 3] døgn	• Vælg maks. antal døgn
• Bassinets umiddelbare ind- og udløb skal permanent være funktionsdygtige	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Forhold der udgør et sikkerhedsproblem, herunder kantproblemer	
• Manglende funktion af tekniske installationer, lys, pumpe mm., som permanent skal være funktionsdygtige	• Vælg til eller fra og angiv instalationer
• Forekomst af alger i vandet	
• Vandtab fra bassinet	
Udførelseskrav	
• Bassinkanter rengøres med [typisk mellem 2 og 4] ugers mellemrum	• Vælg til eller fra og vælg interval
• Sider og bund rengøres med [typisk mellem 1 og 4] måneders mellemrum	• Vælg til eller fra og vælg interval
• Tømning sker inden vinteren og fyldning sker inden 1. april	
• Bund og sider hovedrengøres og renses efter tømning	• Vælg til eller fra og beskriv
• Pleje af vegetation	• Vælg til eller fra og beskriv jf. element
• Pasning af fisk mv.	• Vælg til eller fra og beskriv
Bestillingsarbejde	
Algebekæmpelse	

Sø

Søer findes som element i haver og parker. Søer kan være i varierende størrelse fra små vandhuller og damme til store parksøer, voldgrave og kanaler, og kan have varierende naturindhold.

Beskrivelse

Søer kan have faste kanter eller have naturlig bredvegetation med varierende naturindhold. Søer har typisk ikke fast bund, men der kan være etableret et vandtætnende lag. I søer tilstræbes biologisk balance.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Vandstanden i søen skal være indenfor målsætningen • Affald må ikke forekomme i vandet mere end [typisk mellem 1 og 4] uger • Søens umiddelbare ind- udløb skal permanent ved renholdelse være funktionsdygtige	• Vælg til eller fra og angiv målsætning • Vælg maks. antal uger
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forhold der udgør et sikkerhedsproblem, herunder kantproblemer • Manglende funktion af tekniske installationer, lys, pumpe mm., som permanent skal være funktionsdygtige • Forekomst af alger i vandet • Væsentligt vandtab fra søen	• Vælg til eller fra • Vælg til eller fra
Udførelseskrav • Slåning af bredvegetation med opsamling [typisk mellem 1 og 4] gange årligt • Løvfjernelse sker efter løvfald og inden 1. december	• Vælg til eller fra og angiv antal gange • Vælg til eller fra og angiv omfang
Bestillingsarbejde Oprensning af bundmateriale med hensyntagen til søens tæthed • Grødeskæring af flyde- og bundplanter • Kantsikring	• Opgaverne vælges til og specificeres

Grøfter

Grøfter er den del af det samlede afvandingssystem, der ikke er omfattet af Vandløbsloven.

Beskrivelse

Grøfter er gravede til at opsamle og bortlede vand. De findes f.eks. på idrætsanlæg, boligområder, langs veje, skove, parker mm. Grøfter kan have forskellig profil fra flade trug til stejle kanter. Kanter er ofte tilgroede. Driften sigter mod at optimere vandafledning.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ind og udløb skal via oprensning permanent være funktionsdygtige	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forhold der udgør et sikkerhedsproblem	
Udførelseskrav • Oprensning af hensyn til vandafledning skal udføres [typisk mellem 1 og 2] gange årligt • Slåning og fjernelse af kantvegetation [typisk mellem 1 og 4] gange årligt	• Vælg til eller fra, antal gange og angiv tidspunkt • Vælg til eller fra og antal gange
Bestillingsarbejde Reprofilering • Uddybning • Fjernelse af uønskede aggressorer • Udskiftning af rør	

Fællesgrav

Fællesgrave er et fælles gravsted, hvor de enkelte grave er markeret fælles med monument og evt. blomsterplads som mål for gravstedsbesøget, herunder nedlæggelse af buketter. Fællesgrave bruges hvor der ønskes et enkelt, fælles udtryk. Ud over monumentet er hovedelementet ofte en plæne til begravelserne, men fællesgrave kan også udgøre bede, dele af skove mv.

Beskrivelse

Driftsopgaven i forbindelse med fællesgraven tager udgangspunkt i at opretholde en værdig og vel vedligeholdt ramme om gravene ud fra gravstedsformens præmisser og anlæggets karakter.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Visne og knækkede stængler, blade, blomster, løv og frøstande må ikke skæmme helheden	• Vælg til eller fra
• Ukrudt må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra og vælg maks. størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra og vælg maks. dækningsgrad
• Flader på mindesten og faste belægninger skal være rengjorte for jord mv.	• Vælg til eller fra
• Afkippede grene mv. forekommer ikke ved arbejdsdags afslutning.	• Vælg til eller fra
• Krav til andre elementer beskrives særskilt eller relevante tilstandskrav tilføjes	• Vælg fx krav fra græs, hække, roser, stauder, buske mv.
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Meldepligt for andre relevante elementer beskreves særskilt eller relevant meldepligt tilføjes	• Vælg til eller fra, specificer
Udførelseskrav	
• Visne buketter fjernes fra blomsterpladsen hver [lokal tilpasning] dag i perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning] (sommer)	• Vælg til eller fra, vælg periode og ugedag
• Visne buketter fjernes fra blomsterpladsen hver [lokal tilpasning] dag i (u)lige uger i perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning] (vinter)	• Vælg til eller fra, vælg periode og ugedag og uger
• Buketter og andre effekter placeret udenfor blomsterpladsen indsamles hver [lokal tilpasning] dag og placeres på blomsterpladsen eller andet specificeret sted	• Vælg til eller fra, vælg ugedag og specificer evt. sted
• Forårsklargøring, herunder indsamling af vinterdekorationer mv.	• Vælg til eller fra og specificer opgaver
• Opsamling af løv	• Vælg til eller fra og antal gange og periode. Kan vælges som tilstandskrav.
• Krav til andre elementer beskrives særskilt eller udførelseskrav tilføjes	• Vælg fx krav fra græs, hække, roser, stauder, buske mv.
Bestillingsarbejde	
Grandækning • Udplantning af årstidens blomster • Reetablering efter begravelse/urnenedsættelse	• Opgaverne vælges til og specificeres

Individuelt gravsted

Individuelle gravsteder er den traditionelle gravstedsform, hvor de enkelte grave er markeret med små haveanlæg indrettet og plejet af de brugsberettigede. De brugsberettigede kan købe ydelser som anlæg og pleje af gravstedet. De individuelle gravsteder kan være helt individuelt indrettet, eller de kan ligge i en fælles ramme af hække eller stenkanter.

Beskrivelse

Driftsopgaven i forbindelse med de individuelle gravsteder tager udgangspunkt i at opretholde en værdig og vel vedligeholdt ramme om gravene ud fra gravstedsformens præmisser og anlæggets karakter.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Gravsteder (i brug) er forsynet med korrekt skiltning	
• Visne og knækkede stængler, blade, blomster, løv og frøstande må ikke skæmme helheden	
• Ukrudt må ikke sætte blomst	
• Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde høje	• Vælg maks. størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg maks. dækningsgrad
• Flader på mindesten og faste belægninger skal være rengjorte for jord mv.	
• Gravene skal fremstå jævne med evt. grus jævnt fordelt på grusdækkede områder	
• Afkippede grene mv. forekommer ikke ved arbejdsdags afslutning	
• Krav til andre elementer beskrives særskilt eller tilstandskrav tilføjes	• Vælg fx krav fra hække, roser, stauder, buske mv.
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Gravsteder eller delelementer, som ikke overholder kirkegårdsvedtægten, herunder servitutter for gravanlægget eller -afdelingen	
• Delelementer der udgør et sikkerhedsproblem, herunder gravminder og -gitre	
• Behov for omlægning eller nyplantning	
• Meldepligt for andre relevante elementer beskrives særskilt eller relevant meldepligt tilføjet	

(Fortsættes)

GRAVSTEDER

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM

Udførelseskrav

- Gravene skal luges mindst en gang hver [lokal tilpasning] uge i perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning]
- Visne buketter, affald og større nedfaldne grene fjernes fra gravene hver [lokal tilpasning] dag i perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning] (sommer)
- Visne buketter, affald og større nedfaldne grene fjernes fra gravene hver [lokal tilpasning] dag i (u)lige uger i perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning] (vinter)
- Fritrums- og oversigtsbeskæring, herunder i forhold til gravminder [lokal tilpasning] gange
- Beskæring af hensyn til udvikling
- Opsamling af løv
- Rensning af monumenter
- Krav til andre elementer beskrives særskilt eller relevante udførelseskrav tilføjes

LOKAL TILPASNING

- Vælg til eller fra, vælg periode og turnus
- Vælg til eller fra, vælg periode og ugedag
- Vælg til eller fra, vælg periode og ugedag og uger
- Vælg til eller fra og specificer beskæringsopgaver
- Vælg til eller fra og specificer beskæringsopgaver
- Vælg til eller fra og antal gange og periode. Kan vælges som tilstandskrav
- Vælg til eller fra og specificer
- Vælg fx krav fra hække, roser, stauder, buske mv.

Bestillingsarbejde

Grandækning • Udplantning af årstidens blomster • Sløjfning af eksisterende gravsted • Midlertidigt anlæg af kistegrav • Nyanlæg af gravsted • Opretning og omlægning af gravsted • Supplering med perlesten eller andre løse materialer • Gødskning

Kollektive gravsteder

Kollektive gravsteder er gravanlæg, hvor de enkelte grave er markeret individuelt med gravminde, men hvor beplantning og øvrige elementer drives fælles. De fælles gravelementer anlægges og plejes af kirkegården.

Græsgrave er en klassisk udformning af det kollektive gravsted, men der findes en lang række varianter fra begravelser i skove og lunde til begravelser i bunddække og staudeplantninger. For at regulere og opretholde gravanlæggets karakter angives der i kirkegårdsvedtægten servitutter, som begrænser gravstedernes brug og indretning.

Kollektive gravsteder anvendes hvor der ønskes en individuel markering af gravstederne, kombineret med fællesgravens ensartede udtryk.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Gravsteder (i brug) er forsynet med korrekt skiltning	• Vælg til eller fra
• Visne og knækkede stængler, blade, blomster, løv og frøstande må ikke skæmme helheden	• Vælg til eller fra
• Ukrudt må ikke sætte blomst	• Vælg til eller fra
• Ukrudtsplanter og samlinger af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] cm i højde og bredde	• Vælg til eller fra og vælg maks. størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 5 og 10] % dækningsgrad pr. m^2	• Vælg til eller fra og vælg maks. dækningsgrad
• Flader på mindesten og faste belægninger skal være rengjorte for jord mv.	• Vælg til eller fra
• Afkippede grene mv. forekommer ikke ved arbejdsdags afslutning	• Vælg til eller fra
• Krav til andre elementer beskrives særskilt eller relevante tilstandskrav tilføjes	• Vælg fx krav fra græs, hække, roser, stauder, buske mv.
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Gravsteder som ikke overholder kirkegårdsvedtægten, herunder servitutter for gravanlægget	• Vælg til eller fra, specificer
• Delelementer der udgør et sikkerhedsproblem, herunder gravminder	
• Behov for opretning af gravminder mv.	
• Meldepligt for andre relevante elementer beskrives særskilt eller relevant meldepligt tilføjes	

(Fortsættes)

GRAVSTEDER

Beskrivelse

Driftsopgaven i forbindelse med kollektive gravsteder tager udgangspunkt i at opretholde en værdig og vel vedligeholdt ramme om gravene ud fra gravstedsformens præmisser og anlæggets karakter.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM

Udførelseskrav

- I perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning] fjernes visne buketter, affald og større nedfaldne grene fra gravene hver [lokal tilpasning] dag evt. i forbindelse med græsklipning (sommer)
- Visne buketter, affald og større nedfaldne grene fjernes fra gravene hver [lokal tilpasning] dag i (u)lige uger i perioden [lokal tilpasning] til [lokal tilpasning] (vinter)
- Forårsklargøring, herunder indsamling af vinterdekorationer mv.
- Fritrums- og oversigtsbeskæring, herunder i forhold til gravminder
- Opsamling af løv
- Rensning af monumenter
- Krav til andre elementer beskrives særskilt eller relevante udførelseskrav tilføjes

LOKAL TILPASNING

- Vælg til eller fra, vælg periode og ugedag
- Vælg til eller fra, vælg periode og ugedag og uger
- Vælg til eller fra og specificer opgaver
- Vælg til eller fra og specificer beskæringsopgaver
- Vælg til eller fra og antal gange og periode. Kan vælges som tilstandskrav
- Vælg til eller fra og specificer
- Vælg fx krav fra græs, hække, roser, stauder, buske mv.

Bestillingsarbejde

Grandækning • Udplantning af årstidens blomster • Midlertidigt anlæg af kistegrav • Reetablering efter begravelse eller urnenedsættelse

Faste belægninger

Faste belægninger findes overalt haver og anlæg og anvendes til færdsel og ophold. Faste belægninger kan bestå af beton, asfalt eller fragmenterede belægninger af natursten, klinker eller beton.

Beskrivelse

Faste belægninger er typisk designet i mønstre til pryd eller funktion. Faste belægninger anvendes, hvor der stilles krav om holdbarhed eller komfort. Faste belægninger er det synlige lag af en samlet befæstelse, der med sin bæreevne sikrer funktion og levetid. Driften har til formål at sikre, at belægningen fungerer og er i sikkerhedsmæssigt forsvarlig stand. Der skal være særlig opmærksomhed på, at afvanding fungerer optimalt. Kantafgrænsninger indgår som del af elementet.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Ukrudt må ikke sætte blomst	
• Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde	• Vælg størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 1 og 10] % dækningsgrad pr. m²	• Vælg dækningsgrad
• Samlinger af kviste, grene, løv, frø, frøskaller m.m. i felter større end [typisk mellem 0,25 og 1] m² må ikke henligge i over [lokal tilpasning] uge(r)	• Vælg areal og interval
• Belægninger og afvandingssystemer skal fremstå renholdte for sten, jord, grus mm.	
• Afklip fra græsklipning accepteres i mindre grad. "Græsspor" fra maskiner må ikke forekomme	
• Afvandingssystemer (vandskær, afvandingsrender, riste m.m.) skal altid være fuldt funktionsdygtige	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Skader, manglende og løse sten, lunker og afvandingsproblemer	
• Afløbsproblemer fra brønde	
• Elementet lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav	
Udførelseskrav	
• Fjernelse af overskydende grus fra glatførebekæmpelse samt efterfyldning af fuger 1 gang i [lokal tilpasning] måned med belægningsspecifikt materiale efter aftale med tilsynet	• Vælg måned
• Fejning af belægninger og afvandingssystemer [lokal tilpasning] gange pr. år i [lokal tilpasning] måned/kvartal	• Vælg antal og måned/kvartal
• Tømning af sandfangsbrønde 1 gang årligt i [lokal tilpasning] måned/kvartal	• Vælg måned/kvartal
• Spuling af linieafvandingssystemer 1 gang årligt i [lokal tilpasning] måned/kvartal	• Vælg måned/kvartal
Bestillingsarbejde	
Opretning • Udskiftning af belægning	

Løse belægninger

Løse belægninger anvendes til færdsel og ophold i haver, parker og naturområder. Belægningen skal fungere og være i sikkerhedsmæssigt forsvarlig stand. Der skal være særlig opmærksomhed på, at afvandingen fungerer optimalt.

Beskrivelse

Løse belægninger er opbygget som en befæstelse bestående af et eller flere lag typisk afsluttende med en overflade af fast komprimeret grus, evt. Slotsgrus®. Overfladen kan fremstå som en fast grusoverflade eller være afdækket med et toplag af løst naturstensmateriale, perlesten, skærver eller andet i varierende tykkelse. Belægningen kan være afgrænset af forskellige former for kanter og disse indgår sammen med afvandingselementer som del af elementet og driftskrav gælder også disse.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav	
• Ukrudt må ikke sætte blomst	
• Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde	• Vælg størrelse
• Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 0,5 og 5] % dækningsgrad pr. m²	• Vælg dækningsgrad
• Samlinger af kviste, grene, løv, frø, frøskaller m.m. i felter større end [typisk mellem 0,25 og 1] m² må ikke henligge i over [lokal tilpasning] uge(r)	• Vælg areal og interval
• Afvandingssystemer (vandskær, afvandingsrender, riste m.m.) skal altid være fuldt funktionsdygtige og fremstå renholdte for sten, grus, jord m.m.	
• Afklip fra græsklipning accepteres i mindre grad. "Græsspor" fra maskine må ikke forekomme	
• Sten større end Ø [typisk mellem 8 og 15] mm må ikke forekomme	• Vælg størrelse
• Særskilte enkelte felter med farvede materialer holdes adskilt	
• Underlag af grus eller fiberdug må ikke være synligt gennem toplag	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren)	
• Skader, lunker, slaghuller, skyllerender, afvandingsproblemer	
• Afløbsproblemer fra brønde	
• Elementet lever ikke om til sikkerheds- og funktionskrav	
Udførelseskrav	
• Afretning med slæbenet [lokal tilpasning] gang årligt i perioden [lokal tilpasning]	• Vælg antal og periode
• Tromling med glatvalset tromle (1,5-2,5 t) efter overslæbning i marts/april ved optimale fugtighedsforhold. Suppleret med brug af pladevibrator ved kanter og svært tilgængelige arealer (afstand til træer 100 cm)	
• Kantskæring af græs inkl. finrivning med fjernelse af ukrudt i stikanter 1 gang i september-oktober. Maks. afvigelse [lokal tilpasning] cm på 3 m retskede	• Vælg afvigelse
• Evt. kantklipning derudover beskrives i evt. tilgrænsende græselement	
Bestillingsarbejde	
Udbringning af supplerende materialer • Renovering af belægning	

Naturstier

Naturstier findes typisk i ekstensive områder som skove, enge, overdrev og andre naturområder og danner grundlag for rekreativ færdsel.

Beskrivelse

Naturstier kan være ikke-befæstede jordstier eller grusstier, hvor krav til ukrudtsbekæmpelse, løvfjernelse m.m. er af sekundær betydning.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Grene over Ø [typisk mellem 3 og 10] cm må ikke henligge over [typisk mellem 5 og 14] dage • Afvandingssystemer (vandskær, afvandingsrender, rørunderføringer, riste m.m.) skal altid være fuldt funktionsdygtige	• Vælg tykkelse og periode
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Skader, lunker, slaghuller, skyllerender og afvandingsproblemer • Elementet lever ikke om til sikkerheds- og funktionskrav	
Udførelseskrav • Afjævning med slæbenet, skrabeblad eller langfingerharve [lokal tilpasning] gange årligt i [lokal tilpasning] måned/kvartal	• Vælg til eller fra, vælg metode, antal gange og tidspunkt
Bestillingsarbejde Udbringning af supplerende materialer • Renovering af belægning	

Sportsbelægninger

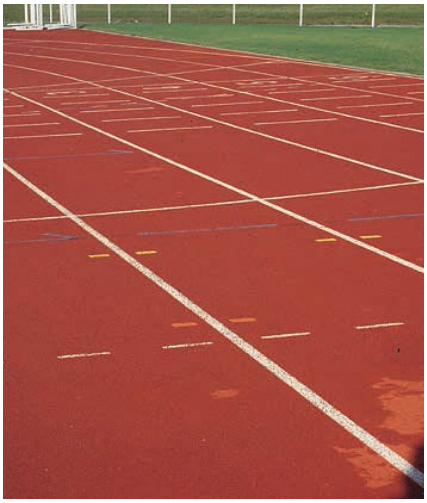

Sportsbelægninger skal fungere som underlag for organiseret og uorganiseret sports- og idrætsudøvelse samt andre friluftsaktiviteter.

Beskrivelse

En sportsbelægning kan består af knust tegl, af kunststof eller af grus, stenmel, asfalt, beton og driften bestemmes heraf. Hensynet til sportsbelægningens funktion vejer tungest i driften.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 0,1 og 2] % dækningsgrad • Der må ikke henligge kviste, der kan genere spil eller idrætsudøvelse • Samlinger af løv, frø og frøskaller m.m. i felter større end [typisk mellem 0,1 og 0,5] m² må ikke henligge i mere end [lokal tilpasning] dage/uger • Belægning og afvandingssystemer (vandskær, afvandingsrender, riste m.m.) skal altid være fuldt funktionsdygtige og fremstå renholdte for sten, grus, jord m.m.	• Vælg størrelse • Vælg dækningsgrad • Vælg areal og interval
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Skader, ujævnheder, lunker, afvandingsproblemer • Afløbsproblemer fra brønde • Elementet lever ikke om til sikkerheds- og funktionskrav	
Udførelseskrav • Særlige udførelseskrav aht. til specifik idræts- og sportsudøvelse kan beskrives her eller udføres typisk af idræts- sportsudøveren selv eller klub	
Bestillingsarbejde Udbringning af supplerende materialer • Renovering af belægning	

Faldunderlag

Et faldunderlag optager stød og forebygger derved alvorlige skader ved fald fra legeredskaber. Materialer, der anvendes til faldunderlag bør være i overensstemmelse med DS/EN 1176 og 1177. Valg af stødabsorberende underlag sker i relation til faldhøjden.

Beskrivelse

Faldunderlag kan bestå af kunstofbelægninger, gummifliser eller løse materialer som grus, sten, flis eller bark.

Sandkasser indgår i elementet og bruges til børns leg, og det skal sikres, at det til enhver tid kan benyttes som sådan.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] % dækningsgrad • Ekskrementer fra dyr må ikke forekomme • Samlinger af kviste, grene, løv, frø, frøskaller m.m. i felter større end [typisk mellem 0,1 og 0,5] m² må ikke henligge i over [lokal tilpasning] dage/uger	• Vælg størrelse • Vælg dækningsgrad • Vælg areal og interval
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Manglende stødabsorbering • Vandopstuvning i elementet • Elementet lever ikke om til sikkerheds- og funktionskrav	
Udførelseskrav • Udjævning af huller / opretning af faldunderlag under legestativer [lokal tilpasning] gange pr. [lokal tilpasning] i perioden [lokal tilpasning] • Fejning af sand tilbage i sandkasserne 1 gang pr. [typisk uge eller måned] • Udskiftning af materiale [lokal tilpasning]	• Vælg antal gange/interval og periode • Vælg interval • Vælg til eller fra og angiv tidspunkt og interval
Bestillingsarbejde Udbringning af supplerende materialer	

Trapper og ramper

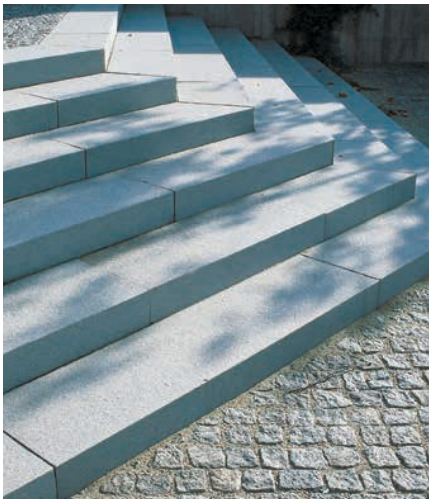

Trapper og ramper optager terrænforskelle, og de kan indgå i en arkitektonisk helhed ofte sammen med terrænmure. Trapper og ramper kan være udformet på mange måder og bestå af mange forskellige materialer.
Eventuelle gelændere er en del af elementet.

Beskrivelse

Driften sigter mod, at trapper og ramper fremstår smukke og intakte, fungerer og er i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 0,1 og 2] % dækningsgrad pr. m² • Trapper og ramper skal fremstå renholdte for løv, grus, jord m.m.	• Vælg størrelse • Vælg dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Forekomst af opspring, kanter, lunker samt bagfald • Skader på gelænder • Trappen eller rampen lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav • Trappen eller rampen har været udsat for hærværk eller grafitti	
Udførelseskrav • Afrense og male gelænder [lokal tilpasning] gange i [lokal tilpasning] kvartal/år jf. malevejledning • Efterspænde gelænder 1 gang i [lokal tilpasning] kvartal/år	• Vælg til eller fra, vælg antal og tidspunkt • Vælg til eller fra, vælg tidspunkt
Bestillingsarbejde Opretning • Udskiftning	

Terrænmure

Terrænmure optager terrænforskelle, og de kan indgå i en arkitektonisk helhed, ofte sammen med trapper og ramper.

Beskrivelse

Vedligeholdelsen sigter mod at terrænmure fremstår smukke og intakte, fungerer og er i sikkerhedsmæssigt forsvarlig stand. Driften omfatter såvel vandrette som lodrette dele.

Terrænmure kan også være stendiger, kampestensstøttemure og kirkegårdsdiger. Der kan være særlige lovgivningskrav knyttet til disse elementer.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Terrænmure skal fremstå intakte (nedfaldne sten genopsættes løbende) • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 1 og 10] % dækningsgrad pr. m² • Elementet er fri for aggressorer og vedagtig opvækst	• Vælg størrelse • Vælg dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Nedstyrtnings- og udskridningsrisiko • Terrænmuren lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav • Terrænmuren har været udsat for hærværk eller grafitti	
Udførelseskrav • Slåning [lokal tilpasning] gange pr. år i [lokal tilpasning] måneder • Aggressorer og vedagtig opvækst fjernes med rod [lokal tilpasning] gange i [lokal tilpasning] måneder	• Vælg til eller fra, vælg antal og måneder • Vælg til eller fra, vælg antal og måneder
Bestillingsarbejde Opretning • Udskiftning	

Bro

Broer forbinder andre elementer på tværs af vandløb, kanaler og grøfter og skaber forbindelser og adgang i anlægget. Eventuelle gelændere er en del af elementet.

Beskrivelse

Broer kan bestå af forskellige materialer, natursten, stål, træ, ofte i kombination. Driften sigter mod, at broer fremstår smukke og intakte, fungerer og er i sikkerhedsmæssigt forsvarlig stand.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 0,1 og 1] % dækningsgrad pr. m² • Vandunderføringer holdes rene og frie for blokerende grene, løv m.m. • Broer skal fremstå renholdte for løv, grus, jord m.m.	• Vælg størrelse • Vælg dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Broen lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav • Broen har været udsat for hærværk eller grafitti	
Udførelseskrav • Afrense og male 1 gang i [lokal tilpasning] kvartal/år jf. malervejledning	• Vælg til eller fra, vælg antal og tidspunkt
Bestillingsarbejde •	

Monumenter

Monumenter indgår som kunstneriske elementer. Gennem deres udseende og/eller placering fremhæver de en stemning og giver et historisk billede.

Beskrivelse

Monumenter er også statuer, mindesten og skulpturer. Fundamenter og sokler indgår som en del af elementet. Driften sigter mod, at monumenter fremstår smukke og intakte, fungerer og er i sikkerhedsmæssigt forsvarlig stand.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Ukrudt må ikke sætte blomst • Ukrudtsplanter og samling af flere planter må ikke overstige [typisk mellem 1 og 5] cm i højde og bredde • Ukrudt må ikke overstige [typisk mellem 0,1 og 1] % dækningsgrad pr. m² • Monumenter skal fremstå renholdte for løv, grus, jord m.m. • På monumenter må kun anvendes håndlugning	• Vælg størrelse • Vælg dækningsgrad
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Monumentet lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav • Monumentet har været udsat for hærværk eller grafitti	
Udførelseskrav • Monumenter rengøres med vand og blød børste [lokal tilpasning] gange i [lokal tilpasning] kvartal/år til [lokal tilpasning] højde. Der må ikke anvendes kemikalier eller andre former for rengøringsmidler	• Vælg til eller fra, vælg antal, tidspunkt og højde
Bestillingsarbejde •	

Øvrige bygværker

Øvrige bygværker er konstruktioner med fundament, som ikke falder ind under de øvrige bygværker.

Beskrivelse

Øvrige bygværker kan være havepavilloner, sluser, havemure, murede portkonstruktioner og øvrige mindre bygningskonstruktioner med fundament. Øvrige bygværker er ofte grænseelement til »udstyr«

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Tilføj relevante tilstandskrav, fx fra andre bygværker eller øvrige elementer	• Vælg til eller fra
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Bygværket lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav • Bygværket har været udsat for hærværk eller grafitti • Tilføj relevant meldepligt, fx fra andre bygværker eller øvrige elementer	• Vælg til eller fra • Vælg til eller fra • Vælg til eller fra
Udførelseskrav • Tilføj relevante udførelseskrav fx fra andre bygværker eller øvrige elementer	• Vælg til eller fra
Bestillingsarbejde •	

Udstyr

Udstyr i forskellig form fra bænke, hegn og fodboldmål til andetrapper og badebroer og øger områdernes anvendelse og funktionalitet. Vedligeholdelsesstandarden på udstyr varierer i forhold til materialer, placering og brug.

Beskrivelse

Udstyr kan være; bænke, borde, skilte, lamper og terrænbelysning, el-skabe, brandstandere, vandhaner, affaldsstativer, cykelstativer, hegn, fodhegn, låger, bomme, legeudstyr, sportsudstyr, motionsudstyr, flagstænger, andehuse, badebroer, redningsudstyr, grilludstyr m.m.m. Renhold af udstyr kan beskrives under 'udstyr' eller som særskilt element eller ydelse.

STANDARD – BRANCHEANERKENDT NORM	LOKAL TILPASNING
Tilstandskrav • Udstyr skal altid være placeret i henhold til plan	
Meldepligt (Indmeldes skriftligt til driftsherren) • Udstyret er ikke intakt • Udstyret lever ikke op til sikkerheds- og funktionskrav • Udstyret har været udsat for hærværk eller grafitti	• Vælg til eller fra • Vælg til eller fra • Vælg til eller fra
Udførelseskrav – eksempler • Rengøring – fejning • Rengøring – afvaskning • Afrensning og maling, jf. malervejledning • Gennemgang og reparation af mindre defekter • Udskiftning af enkeltdele • Kontrol og opstramning • Smørring af bevægelige dele • Skilte opsættes [lokal tilpasning] måned og nedtages [lokal tilpasning] måned • Skilte udskiftes efter aftale med tilsyn, som leverer skilte • Udstyr udsættes/monteres i [lokal tilpasning] måned og nedtages/demonteres i [lokal tilpasning] måned • Årlig sikkerhedsgennemgang jf. Dansk Standards punkt EN 1176 og EN 1177 • Tømning og bortskaffelse af aske fra bålsted og grill • Etc…	Vælg til eller fra, vælg frekvens og tidspunkt for alle udførelseskrav mv. *Eksempler:* • (xx) gang pr. år i (xx) måned • (xx) gang pr. år i (xx) kvartal • 1 gang i (xx.) måned hvert (xx.) år (20xx, 20xx) • 1 gang i (xx.) kvartal hvert (xx.) år (20xx, 20xx)
Bestillingsarbejde •	• Udførelseskrav kan vælges som bestillingsarbejde

Litteratur

Dansk Træplejeforening (2002):
Beskæring af træer. Dansk Træplejeforening.

Juul, Jens Ole; Bjerregaard, Søren & Dam, Torben (1998):
Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder, Forskningscenteret for Skov & Landskab, Hørsholm 1998.

Herning Kommune (uden årstal):
Kvalitetsbeskrivelser. Upubliceret.

Kristoffersen, P., & Tvedt, T. S. (2005):
Ukrudtsbekæmpelse på veje. København: Center for Skov, Landskab og Planlægning/Københavns Universitet.

Naturstyrelsen (uden årstal):
Naturplejeportalen. Naturstyrelsen (http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/national-naturbeskyttelse/beskyttede-naturtyper-%C2%A7-3/naturplejeportalen/ retriewed 02-11-2015).

Odense Kommune (2009):
Kvalitetshåndbog. Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder og kirkegårde 2009. Park & Naur; Natur, Miljø og Trafik, Odense Kommune.

Slots- og Ejendomsstyrelsen (1999):
Kvalitetsbeskrivelser. Upubliceret.

Susanne Guldager, Palle Kristoffersen og Christian Philip Kjøller i samarbejde med Kirkeministeriet og Foreningen af Danske Kirkegårdsledere (2010):
Kvalitetsbeskrivelser for kirkegårde. Park- og Landskabsserien nr. 41, Skov & Landskab, Hørsholm, 2010.

Susanne Guldager, Palle Kristoffersen og Christian Philip Kjøller i samarbejde med Kirkeministeriet og Foreningen af Danske Kirkegårdsledere (2010):
Praktisk håndbog i kirkegårdsdrift. Park- og Landskabsserien nr. 42, Skov & Landskab, Hørsholm, 2010.

Tang, Kim (2002):
Pleje af grønne områder. Danske Anlægsgartnere.

Tvedt, T., Kristoffersen, P., Hansen, P. K., & Kristensen, K. (2002):
Ukrudtsbekæmpelse på belægninger. Skov & Landskab, Københavns Universitet.

Tvedt, T., & Kristoffersen, P. (2005):
Ukrudtsbekæmpelse på veje. Skov & Landskab, Københavns Universitet.

Vejdirektoratet (uden årstal):
Kvalitetsbeskrivelser. Upubliceret.

Aarhus Kommune (2005):
Kvalitetsbeskrivelser. Upubliceret.

Aalborg kommune (2007):
Kvalitetsbeskrivelser for drift af grønne områder 2007. Park & Natur, Teknik og Miljøforvaltningen, Aalborg Kommune.

INSTITUT FOR GEOVIDENSKAB
OG NATURFORVALTNING

KØBENHAVNS UNIVERSITET

ROLIGHEDSVEJ 23
1958 FREDERIKSBERG

TLF. 35 33 15 00
IGN@IGN.KU.DK
WWW.IGN.KU.DK